

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

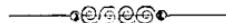
Indbydelsesskrift

til

Der offentlige Examens

i den videnskabelige Realstole i Marhuus,

fra 15de til 19de Juli 1852.

Statens
Pædagogiske Studiesamling
København V.

Judbundelseskrift

til

den offentlige Examen

i den videnskabelige Realskole i Aarhuus

fra 15de til 19de Juli 1852.

J u d b u n d e l s e s k r i f t :

- I. Et Brev fra Pompeji, ved Adjunct Valdemar Thisted.
  - II. Skole-Esterrelninger, ved Skolens Mæster.
-

A a r h u u s

Trykt i Stiftsbogtrykkeriet.

I.

Et Brev fra Pompeji,

ved

Valdemar Thisted,

Adjunct.

Pompeji.

Her sidder jeg, efter gammel Sædvane med Ven i Haand,
ved sildig Aftenstid i en lille Locanda, la corona di ferro,
som ligger ved Landevejen lige over for den ene af Indgangene
til Pompejis uhyre Grabminde. Mine Balcondore staar aabne;
den mørke Himmels klare Stjerner blinke ind i mit alvorlige
Indre; Cicadernes melodiske Sang i det Fjerne falder i mit
ved den vante Dodssilhed ligesom udhwilte og skjærpede Øre;
den stille Nats friske, duftsvangre Mandes sylder mit Bryst. Jeg
føler mig paany omsluttet og behersket af den levende, med
Millioner Stemmer talende Verden, — fremstegen af et fjernt Mar-
hundredes tauze Grav. Det er hūnt Marhundrede, der i det
forjettelsesrige Østerland saae Ordet vorde Kjod og boe iblandt
os, der saae dets udvalgte Apostel betredে det gudforladte
Vestlands Kyst med Evangeliet om Frelse og en evig Salighed,
— det samme Marhundrede, der græd over Jerusalems forfæ-
delige Fal og Guds udvalgte Folks Nedverdigelse og Ad-
splittelse, og jublede over Guds Riges første Begyndelse her
paa Jorden, forherliget i Mandens Flammer, — det samme
Marhundrede, der ved Indpodningen af græsk Dannelse og
græsk Kunst tilførte det i sig selv sammenfunkne, overnærende og

udartede Romervæsen de sidste ødle Krafter og omgav det med den sidste matte Glorie.

Imorgen tidlig vender jeg tilbage til det i sandselig Livsnydelse svælgende, i larmfuld og broget Forvirring tankeløst bevægede Napoli.

Teg har altsaa efter Bestemmelsen op holdt mig nogen Tid i Pompeji, begrændende mig selv indenfor Samfundet med de Døde. — Nogen Tid, — fire til fem Dage; — det er atten hundrede År siden Pompeji tilhørte den levende Verden!

Men uagtet dette mit Opholds ringe Udstækning saa godt som forsvinder i Historiens unaadelige Tidsfølge, har det for mig dog haft et Indhold, som jeg vel kunde kalde ubegrændet, eftersom min Tanke, uden at finde nogen Skranke i det Dybe og det Høje, idelig gled over og fortalte sig i den rige Anneses ubestemmelige Dybder. Teg har, som ingenfinde før, lebet i denne Dødens By, hvor Alting minder om Verdens, om mit eget Støvs Forkrænkelighed. Denne dybe og indholdsrigre No, denne Enhed i mit Væsen har jeg vel ofte efterstrebt, men kun sjeldent og tilnærmedesvis hændt, og kun for korte Sieblikke. Min Tilværelse har aldrig været saa begrændet og paa samme Tid saa ubegrændet som i disse livsfyldige, jeg kunde sige, livslange Dage; min Tanke var ikke udenfor Pompeji, — undtagen i det fjerne Hjem og den nære Himmel.

Naar Man saaledes, min unge Ven, ganske ene fra Morgen til Aften vanker omkring i en By, som i sytten Århundredreder har været begravet i Jorden og — i Historien, og ganske ubentet igjen er kommen frem for Dagslyset, maa De troe, gevraader Man i en Heelt usædvanlig, exalteret Stemning. Man føler sig til en forunderlig Grad modtagelig for levende og dybe Indtryk, ikke alene af den forskjelligste, men ogsaa af en fuldkommen modsat Art; Man svever hid og dit imellem en dybt nedtrykt og en højt begejstret Tilværelse. Ens Indre er

pludselig blevet venset for de Tusinder af Småaligheder, som oppe i den levende Verden fylde og bevaegede det i Fryd og Sorg, Velbehag og Ussky. Men tro derfor ikke, at det er tomt; det er en Kampplads for hine twende store Modsatninger, der umulig kunne til sammen fordrages derinde. Snart vinder denne Sejr, snart him; snart fylder Forfænkelsigheden Ens Indre med sit modbydelige Gravstov, snart aander Ewigheden etter Stovet bort i friske, hele Bæsnet inspirerende Livspust.

I Begyndelsen folte jeg mig forvirret, adsplittet og overvældet af det Fremmede, det Mangfoldige og dybt men dunkelt Betydningsfulde i disse en for loenge siden afdod Verden tilhørende Omgivesser. Efterhaanden samlede sig Indtrykkene i hine twende store, imod hinanden bolgende Modsatninger. Tilsidst oplostes Spliden, — den stridige Volgegang ophørte i mit Indre, og et Blifstille indtraadte, der ingen Afbrydelse leed ved den i Dybet herskende stille, harmoniske Bevægelse. Jeg havde fundet Hvile i Stedets Hellige, oploftende No; mit inspicerede Wesen aandede i en ukjendt fædelig og lykkelig Fælelse af det i selve Doden aabenbarede evige Liv.

Og jeg blev hjemme i denne dode, som et Vidnesbyrd for Ewigheden af sin Grav opstandne By. Jeg læerte at kjende hver Gade, hvert Streede, hver Plads, hvert Monument, jeg funde gjerne sige, ethvert Huus. Jeg vidste at finde mig tilrette i hvert Tempel, hver Helligdom, i Theatrene, Kampbanerne, Kasernerne, Badene, overhovedet i alle Stadens offentlige Mindestmaerk. Jeg vidste at gjenkalde mig den ejendommelige Indretning i de mærkeligste Boliger; jeg havde dybt i Sjaelen indpræntet mig hvert yndefuld Billed, som den klassiske Genius' lette Pensel havde henfæstet paa Gemakernes Vægge. I enkelte Huuse, som jeg fortrinsvis fandt Behag i, havde jeg saa godt som indrettet mig paa huuslig Maade; her fandt jeg Hvile paa mine Vandringer; her sogte jeg Beskyttelse og Forfriselse i Dagens glødende hede Timer.

Men naar jeg siger, at jeg blev hjemme paa Stedet, at jeg fandt Hvile i Fænomenerne, maa De ingenlunde forstaae det saaledes, som om jeg til sidst ikke længer havde Følelsen af det Fremmede, Overordentlige, jeg kunde sige, det Underfulde der ved; tvertimod, hine første bævende Indtryk, hün underlige, til Drømmeri grændende Følelse bevarer jeg endnu, og vil sikkert aldrig tabe den. Den har alene klaret sig og er kommen til No i mit Besen. — — Jeg vandrer igjen i Tanke og Følesse igjennem den sneve, med Lavablokke brolagte Gade; jeg følger de dybe Hjulspor, som blevet slidte af de romerske Karrer for to tusinde Åar siden. — Hjist og her sees endnu Skiltene, der antydede Værksteder af forskellig Haandtering. Vi træde ind hos denne Bager. Her staa endnu Steenkvaernene i fuldkommen Stand; de synes kun at vente paa Koronet og den drivende Kraft. Her er Dejgtruget, ligeledes af Steen, hjist er Øvnene, og her er Butiken, hvori Barerne sildedes tilskue; i Muren ud imod Gaden er der en lille Bueaabning, hvorigjennem Udleveringen gik for sig til forbiværende Kunder. — Vi vandrer videre. Her paa Hjørnet er der en Brænd, endnu i fuldkommen Stand; alene Vandet fattes. I Randen findes det dybe Spor af Snoren, hvori Karret hissedes ned og op. — Dette Hus bærer Navn af „cave canem!“ En Dag havde den for to tusinde Åar siden levende Gjer det muntre Indfald, i sin Dørterkæld at nedslægge Billedet af en Hund, fremstillet i grov Mosaik, med Underskrift: cave canem -- tag Dig iagt for Hunden! — Dette Øjeblikkets Indfald lyder Vandreren endnu lige frisst imøde. — Her komme vi til et af de større herskabelige Huse. Paa Dørterkælden findes et i Stenen dybt præget Fodspor; Huusherren har formodentlig haft mange Klienter. Hele Huset staar aabent for mig; jeg vandrer omkring, hvor jeg vil. Selv hine Steder, der engang var Familielivets ukonfiske Asyler, indeslutte ikke længer nogen Helligdom, bevare ikke længer no-

gen Hemmelighed for den Fremmede. Her er den indre Gaard med sin Søjlegang; trædt omkring ere Familie- og Kvindesærelserne. Dette har været et Sovelkammer; paa denne lave Estrade har Sengen staet. I Midten af Gaarden er et Vandbassin. Randen var engang omgiven af Grønsvær og Blomster; nu findes der trædt omkring alene endel smaa bizarre i Steen udskærne Figurer. Her er Husets Altar; det har haft en rundelig Tid til at højes. Hjist i Hjørnet staa endnu Hunguderne; hvor vidt have de ikke overlevet deres Tid! Dybere inde i Huset findes Kjøkkenet og Arnestedet. Flammen er udsukt; men de twende Slanger paa Baugen prange endnu med friske, levende Farver. Hersfra stride vi ud i en lille Have; i et Hjørne findes endnu i fuldkommen Stand Sommer-Tricliniet, hvor Familien i den gode Årstdid holdt sine Maaltider i det Grønne. Fra Haven er der en Bagdør, en — postico falle clientem — ud til en Sidegyde. — — — — —

Begriber De nu him underlige Følelse, som blev levende, som udblikkede sig i mig, og som jeg umulig kan miste, saa længe jeg lever? Man vandrer om i Pompeji ligesom i Dremme, og troer neppe sine egne Sandser. Pompeji gik under næsten samtidig med Jerusalem; men Alt er endnu nærværende for mine Øjne, tildeels ganske usorandret, som det var, da Livet havde det i Besiddelse. — Imellem nu og da ligger der et Tidsrum af atten hundrede År!

Men endnu formaar De ikke at fatte him dybe, indholdsrike Hvile, der afsløste Spliden i mig, him hoje Enhed, der optog Mangfoldigheden, him glæderige, næsten salige Stemning, hvori mit Væsen sammeslades og oploftedes under mine ensomme Vandringer igjennem det øde Pompeji.

Det var ikke Følelsen af Forkrenteligheden, men Følelsen af Evigheden, der blev herstende i mig, — ikke den nedtrykfende Bevidsthed om den timelige Tilværelsес Forgaengelighed, men tvertimod den oploftende Bevidsthed om Evigheden som

denne Tilsverrelsес sande Livselement. Hvad er vel Udstrekning i Tiden, naar Virkeligheden kan bringe Tidspunkter i umiddelbar Forbindelse med hinanden, som ligge Alartusinder adskilte! — Jeg træder paa de samme Stene, i de samme Fodspor, aander imellem de samme Mure; paa mangfoldige Steder finder jeg Alting staaende, som det er blevet forladt i det sidste Øjeblik. — Saaledes faldt Terningerne sidste Gang; — indtil dette Punkt kom Kornmollen i sin Omdrejning, og gik istaa, — Kornet findes endnu deri —; Bogen ligger endnu oprullet, — indtil denne Linie kom Beserens Øje. — Fadene indeholde endnu Spiser, der bare tillavede den sidste Dag, — endnu skjerner jeg Substanterne; — Krukkerne indeholde endnu Ølie, Dunkene eller Leerankerne endnu Vin. — Her seer jeg i den storknede Askedejg endnu Aftrykket af et kvindeligt Bryst; højt blev et Skelet fundet staaende ved Udgangsdoren til Høben, Nøglen i Haanden, Pengepungen ved Bæltet, om Hals og Haandled kostbare Smykker af Guld og skarne Stene. — — —

Og paa den modsatte Side kan jeg i nogle faa Timer gjennemløbe hin uhyre Udstrekning af Tid og Historie, som ligger imellem nu og da, gjenkalde og berede mig levende Indtryk af hele hin Tids Tilsverrelse, som den aandede og færdedes imellem disse Mure. Paa hin Side hæver Virkeligheden, paa denne Side Nandan Tidens Udstrekning. Hvad er da Tiden, dette Begreb, som efter Omstændighederne udvider og sammendrager sig og bliver til Intet for min Bevidsthed? — Tiden er et i sig selv uwæsentligt tomt Begreb, hvori Evigheden letttere eller dybere aander sin Fylde. — Men den endelige Tilsverrelse maa dog have et absolut gjældende Element at bevæge sig i, hvis den skal være virkelig? — Ja, Evigheden er den sande Tid; det er alene det evige Livs Idrætter i os, der give Timeligheden virkelig Udstrekning!

— En Dag er for Herren som tusinde Åar, og tusinde Åar som een Dag! — Men saasandt Du selv, min unge Ven,

er et Guds Barn, et Væsen af hans Slægt, saa gjælder ogsaa denne Grendseloshed for dit Væsen. Du er udgaet fra Evigheden, Du er bestemt for en Evighed, hvor tusinde Åar kan ere som een Dag, og Du formaaer i een eneße Dag i din Tanke at gjennemgaae Alartusinder, fogende tilbage til dit Livs evige Udspring. Du kan paa een Dag vinde din Livshylle og tabe den igjen; Du kan paa een eneße Dag, gjenfødt til en ny Bevidsthed, leve hele dit foregaaende Liv om igjen! — — —

Min sidste Vandring foretog jeg imellem Pompejis Grav. Selv en Dødens By har Pompeji en Dødens Have, hvori de forudgangne Slægter hvile. Det er Død i Døden. Maar Man kommer ud igjennem Porten imod Nord, betræder Man Vejen til Herculanium. Her hvile de Hjere Afdøde; Mindesmærke hæver sig ved Mindesmærke paa begge Sider af Vejen.

Denne Port visde endnu danne en værdig Indgang til hvilkenomhelst befæstet By i den moderne Verden. Det er en kolossal Masse, kun lidet beskadiget af Tiden, med trenede Hælvinger, een stor i Midten og to mindre paa Siderne. Og disse Mure, som paa begge Sider ere udgravede af Afsken, ere et sandt cyclopijt Bær, bestaaende af uhyre Steenblokke, der ere sammenføjede uden andet Bindemiddel end deres egen Tyngde, til en Højde af 30 til 40 Fod og af en overordentlig Tykkelse.

Det var næsten Aften, da jeg vandrede ud ad Gravenes Vej, — for sidste Gang. Paa Gravminderne leser Man endnu de Hedenfarnes Navne; mangt et Suk lyder En imøde fra de ømme Gravskrifter. De fleste ere tilgængelige; derinde finder Man endnu Urnerne, der gjemme den hellige Afske, som ikke længer vædes hverken af Bum eller Saarer.

Enkelte Steder finder Man endnu Triclinier ved Gravene, hvorved Familierne nøde Sorgemaaltider til de Dødes Admindelse. Alt var engang en virkelig Have; paa begge Sider af

Bejen hendrog sig en Lund af skyggefulde Træer: Platuner, babyloniske Pyl og Cypresser. Nu er Alt øde og tomt; alene Gravene ere tilbage. Hjist og her ved Bejen findes der halvrunde Steenbænke; her udhvilede sig de Levende i om Grindring af de Dede, naar de ved Aftenstid vandrede ud ad Gravenes Bej for at forfiegle sig efter Dagens Hede og Moje, — i Selskab med deres Egne, i temodig Glæde ved Livet sogende Omgang med Døden. Døden havde ikke noget Skrækkeligt for Oldtidens Mennesker, saa fattig paa Livshaab end Oldtiden var.

Solen gik ned i Havet tilbenstre. Ligefor mig dæmpede Besuv, som et evigbrændende Øffet paa Oldtidens Grav. Skyggerne lønkede sig hastig; det var næsten Nat, da jeg endelig løsrev mig og sagde Pompeji det sidste Farvel. — — —

Halvt i Spog, halvt i Alvor aflatte De mig engang det Øfste, at jeg skulde skrive Dem til fra Pompeji; i disse og efterfølgende Bladé har jeg opfyldt min Forpligtelse. Dog forudseer jeg den Mulighed, at De til en vis Grad kunde føle Dem skuffet; de hoslagte Bladé indeholde ikke nogen Beskrivelse af Pompeji, som de maaßke havde ventet.

Jeg kunde, uden at lyve, fortælle Dem, at jeg havde fundet disse Bladé imellem Pompejis Ruiner, og kun ordnet og redigeret dem. — Jeg har isandhed fundet dem i Pompeji, sjældt ikke i lavere virkelig Forstand. — Hvor skulde Man vel snarere finde Livet, end i Døden? — Det var ikke Døden, jeg vilde berede Dem et Indtryk af, men af Livet i sin uendelige Fylde! —

— Hvorsedes skal jeg vorde god? —

Saaledes hvilker det mere eller mindre hyppig, højere eller sagtere i de fleste — hvorfor kan jeg ikke sige: — i alle Menneskehjerter!

Tanker og fornye din Fatning, i Betragtningen af de Vilkaar, hvorunder Du er stedt, i Selvprovessen og Bonnen?

Nej, — Livet ligger for Dig i hele sin vide, ubestemte Udstrekning; Du vandrer paa ethvert Punkt det Ubekomne og Ubegrengede imode. Ingen ordentlig Hvile, ingen sikker Forgnelse af dit Væsen, intet affsluttet Negnslab, ingen klarer Bevidsthed! Hvad Under da, at Du idelig farer vild eller kun med Moje holder Dig paa den rette Sti, ja, hvad Under, at Du endogsaa lader Dig bortrive og aldeles taber din Livssti affigte?

Min Ven, Du har taget Dig for meget for ad Gangen. Dit Liv er en ubestemmelig lang Rekke af Dage; Du bliver borte i denne ubegrændede Udstrekning. Hvorledes vil Du vel vorde god uden fra Dag til Dag? — Nuvel, tag een eneste Dag for Dig ad Gangen, og stræb i denne at gjen-nemføre dit Livs Idee!

Saa meget kan Enhver overkomme. Med dyb Overbevisning tor jeg udtale, at Mangfoldige ikke vilde være faldne fra, at Utallige vilde have øst en rig Besignelse af deres hellige Forsæt, hvis de havde givet sig paa Beien imod Fuldkommen-heden under denne vise Indskæntning.

Prøv alene paa at være god een eneste Dag tilende! Lykkes det Dig end kun halvt eller kun ufuldkommert, nuvel, trost Dig da til den Dag imorgen! Gaaer Du kun et eneste Hane-sjed frem hver Dag, skridet Du Helliggjorelsen dog maegtig imode!

Hvad kan der ikke udrettes paa een eneste Dag, hvilket uendeligt Indhold kan der ikke lægges derind, af Gud og af Menneskene eller af begge i Forening! Tiden maales bedre efter sit blivende Indhold end efter de forsvindende Timer. En Dag gaaer tabt i et heelt Liv som et aldeles upaaagtet, betydningsloft Moment; — en Dag er en Uendelighed, min Ven, i og for sig selv et heelt Liv:

Uagtet jeg, saa længe jeg har levet, har følt det Ondes
Besen i mit eget Bryst, har jeg dog vundet og stedse bevaret
den dyrebare Tro, at Menneskene af Naturen ere gode, at
deres Svaghed er deres største Onde. I alle Sjæle har
vi snok Længselen efter det Gode rørt sig, i Mængden af
dem har vi snok det Godes Idee oploftet sin midkjære Stemme,
i de fleste har der sikkertlig udviklet sig en Bestrebelse imod det
Gode, uddannet sig en Plan til et for Gud og Menneskene vel-
behageligt Liv.

Men utallige falde atter fra, og af dem, der blive stand-
haftige, gives der kun saare faa, der føle deres gode Forsæt,
deres alvorlige Straaben isandhed velsignet. Skylden herfor
berer, almindelig talt, vi snok mere end alt Andet, Menneskets
ulyksalige Svaghed. Det er lettere at lade sig drive med
Strømmen ud imod Fortabelsens Verdenshab, end at kæmpe
sig op imod Strommens af Fredens Palme overskyggede
Kilde. Men mon Skylden dog ikke ofte først og fremmest
børde søges i den udkastede Leveplans Ufuldkommenhed? Man
bliver ikke gammel i denne Verden, inden Man har lært, at
det overmaade meget kommer an paa, hvorledes Man griber fat
paa Sagen, hvilket Udgangspunkt Man vælger, hvilke Krefter
Man sætter i Bevægelse, og hvorledes Man forsøaer at begrænse
og samle sit Besen under Anstrengelsen.

Du har fattet et godt Forsæt, Du har udkastet en Plan
for dine Bestrebesser. Nubel! Du begynder din Legebane; Du
skrider frem ad den valgte og forud betegnede Sti. Men denne
Sti er lang, ubestemmelig om end ikke uendelig lang; den er
fuld af Besværigheder og Hindringer, og paa utallige Steder
overskaaren af foroveristiske Afveje. Har Du forud som en viis
Vandringsmand inddelt din Vej i Stationer, — har Du i passende
Mellemrumbetegnet Punkter, hvor Du kan udhvile Dig og
gjenvinde dine Krefter, medens Du skuer tilbage over den
allerede tilbagelagte Straekning, — hvor Du kan samle dine

En Dag — et Liv.

Undersøg det selv, og Du vil finde, at jeg taler Sandhed! Det er ikke nogen med Vilkaarighed greben Lignelse, som jeg agter at gjennemfore; det er en fuld og sand Virkelighed. Jeg sammenligner ikke en Dag med et Liv, fordi en enkelt Dags Indhold kan være saa uendelig stort, men fordi en Dag i sin Begyndelse, Udvikling og Ende virkelig er et i sig selv afsluttet, fuldstændigt Liv.

Maa ske vil Du indvende, at sleg Lebevis kun vilde blive et usammenhængende Stykverk. Du fejler visselegen. Maa Du ikke overalt i din jordiske Tilværelse have hele Evigheden i mente? — Paa samme Maade skal Du i hvert enkelt Dags Liv have alle følgende Livsdage i mente, og dertil hele Evigheden. Paa denne Maade bliver der Intet til Hinder for, at Du jo formaaer at gjennemfore din Livsplan i een enkelt Dag ad Gangen. Idet Du forsøger paa at leve blot een eneste Dag rettelig tilende, forberedt til Døden, modnet til Saligheden, vil hele det samlede Liv gaae op for Dig ganske af sig selv. Hvad er vel selv det hele lange Liv undet end en Dag i Evighedens Tilværelse? Liv vil følge Liv i det Uendelige, — dertil staar vort Haab! — indtil Fuldkommenhedens Fylde er naaet i Alsfaderens Skjod. Hvorfor da ikke begynde Uendeligheden og Evigheden fra denne selv samme Time, ved at regne vor jordiske Tilværelsес enkelte Dage for ligesaa mange Liv? — Min Ven, i denne Tro vil jeg døe, at en Dag er mere i Eiden, end et heelt Liv i Evigheden!

— Forestil Dig da, at et nyt Liv oprinder for Dig med den næste Morgenrøde, og ender med den indbrydende Nat, og at Du i Virkeligheden ikke ejer mere end det samme Liv! —

Og, vel overvejet, ejer Du isandhed Mere end den Dag, Du lever? Ved Du, om Du vil see den vordende Dags Sol oprinde? — Benyt den nærværende, som om den var din eneste! —

Altjaa, hvis Gud forunder Dig det, begynder et nyt Liv for Dig inmorgen med den opgaende Sol. Du ejer ikke mere end det samme; — gjennemfør da deri dit Væsens Idee, din udødelige Ånds hellige Forsæt!

Du vaagner. Sjelen udgaaer ligesom paany fra Gud. Der er en Friskhed, Neenhed og Genfoldighed i dit Væsen, en Samling, der minder om Barnets paradisiske uskyldige Livsalder. Efterhaanden dukke Forestillingerne frem; lidt efter lidt vinder Du en fyldigere Bevidsthed; endelig føler Du Dig selv fuldt og klart. —

Det er din Barndomsalder. Bee Dig, hvis Du ikke i denne Stund føler Dig som et Barn af den evige Fader! — Og Barndommens Fred hviler endnu over din Sjel. Alt er Klarhed og No; endnu har Verdens Tummel og Adsplit-telse ikke faaet Adgang til dit Væsen; endnu slumre de farlige, saa ofte fordærvelige Lidenklaber. Lad ikke denne lyksalige Barn-domstid gaae ubenyttet hen! Den svinder saa bedrovelig hastig! — Husk paa, at Du baade har en endelig og en evig Bevidsthed at udvikle; forsom ikke det Enke over det Andet! Grindre Dig, at Du er mere end et Verdens Barn! — Du er tillige et Guds Barn! Du skal vorde klog; Du skal vorde visus tillige.

Endnu er Du ikke traadt ud i Verden; men Verden smi-ler ind til Dig med fortryllende Glæds. Hvilen Friskhed, Klarhed og Farrepragt! Alt er Varme og Solskin. — Al, vogt Dig! Himmel kan i et Sieblik formørkes! — Solen vil maastrye, forend Du aner det, skjule sig bag Skyer, og et Uvejr drage sig sammen over dit Hoved. Livet har sine Storme, som bryde pludselig frem, Man veed ikke, hvorfra, ikke heller, til hvilket Maal, og betegne deres Vej med Odelsæggelse.

Fryd Dig heller ved det klare Lys, den milde Varme, som Guds egen — ikke Menneskenes tenkte Himmel, hvis

Straaler kun naa ind i dit Kammer — som Guds egen Himmel lader straale ind i dit Hjerte! Her tor Du trygt hengive Dig; her er ingen Omskiftelighed at frygte, ingen Skoer, ingen Storme, uden dem, der høvere sig frem af dit eget Wesens mørke, uransagelige Dylber.

Bad dog ikke denne lyksalige Ungdomstid gaae ubenyttet hen! Forbered Dig itide til at træde ud i Livet! Bliv Dig dine Evner bevidst, saml dine Krofster, at Du kan træde ud i Verden som et fuldaaret Menneske, at Du kan blive en vaerdig Borger af Jorderige! Fordyb Dig inderlig i din egen Svaghed, at Du desto fuldere maa føle den evige Alands Styrke i Dig; fol din Syndighed dybt og smertelig, at Du desto fuldere maa optage Forsonen!

Hør Du ihandhed gjort dette, da er din Opdragelse fuldstændt, og Indvielsens Segl tryklet paa din Pande.

Hør Du tilfulde samlet Dig, — er Du Dig dit Væsen klart bevidst i det Hoje og det Dybe, — kjender Du din Svaghed, kjender Du din virkelige Styrke, veed Du, hvad Du vil? — Nu saa i Guds Navn da! — Træd kun ud i Verden!

Berden bruser omkring Dig. Du modtager de mangfoldigste Indtryk. Du drages hid og dit af de forskelligste Tilsynsdelser. Tummelen forvirrer Dig, Tillokkelserne friste Dig, Livets store, tildeels modstridende Fordringer øngste Dig. Det er umuligt Andet, end at dit Væsen jo maa komme i Bevegelse, adspredes, adsplittes. Men dit Wesens Kjernerne, din Bevidsthed i Gud, maa Du bevare, saa sandt som Livet er Dig fjernet. Du maa ikke adsplittes paa anden Maade, end at der jo stedse bliver Noget tilbage, som Du tor kalde Dig selv. Hengiv Dig, men fortab Dig ikke; gjør Dig ej til Slave af det, der er ringere end Du selv! Vær Dig ethvert Øjeblik dit Livs Idee bevidst, og glem intet Øjeblik, at dit Livs Sol alder vil gaae ned! — Dersom Solen daler, uden at have

beskuet et Helliggjøressens Verk i Dig, viid, — da er et heelt Liv gaaet tilspilde!

Du maa tilhøre Verden; — ja visseelig. Men Gud har Du tilhørt isforbejen; Slegtskabet maa ikke glemmes over Bekjendtskabet.

Du skal gjenfinde Gud overalt, hvor Du hengiver Dig; hvor Gud ikke er, har Du heller Intet at bestille. I Verden skal Du hengive Dig som den, der ethvert Øjeblik kan tage sig igjen tilbage; i Gud skal Du være bunden til evig Tid. Verden besøger Du som et Herberg, hvor Du kun finder Fremmede, hvor Du maa betale for Alting, hvor Du kun dwæler for en Stund; i Gud har Du et Barnehjem, hvor Du finder den evige Fader, hvor Du faaer Alting af Kjærlighed, hvor Du dwæler evindeligt.

Dog hvor er ikke Gud! Ligesom Hjemmet med sin Høile, sin Tryghed, sin omme Pleje afspejler sig i det gode Herberg, saaledes afspejler den kjærlige, hvilerige Gud sig i den gode Verden. Gjenfind da Gud i Verden, — men ikke som den, der gjør Verden til sin Gud, men som den, der har ejet Gud før Hengivelsen, og ifkun søger hans dyrebare Billed!

Jeg sagde: den gode Verden; i dit Kammer sikkede Du af et fuldt Indre: den skjonne Verden! — Ne, Du vil altför snart erfare, at Verden er langt mindre god og skjön, end den viste sig i dit Livs Morgenstund gjennem dit Kammer vindue! Verden i sin Bidde og Dybde ligger i det Onde, endskjondt det Gode og Skjonne groer vildt paa hver en Plet. Og forene de onde Magter i Verden sig med de onde Magter i dit Værest, da vee Dig, arme, forraadte Menneske!

Lidenstaberne slumre ikke længer; indtil Overmod nærede og ophidsede af de slaviske Sandser hevde de sig med høje, fordringsfulde Maab imod Landen i dit Bæsen. Giv ikke en Haarsbred efter! Indrømmer Du dem blot det ringeste Gran af selvstændig Bestaanen, har Du indrømmet dem Alt, og aldeles

opgivet Dig selv. Lidenslæberne ere gode Tjenere, men onde Herrer. Grindre Dig, at de, hvor vilde de end ere, lade sig temme og opdrage; gjør dem til dine Tjenere, — til Tjenere for det Dig iboende evige Livs Døret, og Du vorde almoechtig efter din Faders Lignelse i Himlen!

Du staaer i din Manddomsalder. Du veed, hvad Du vil? — Du vil jo vorde god. — — Du veed, hvad Du har? Det er jo Guds Aalande, der bringer dit Indre til at svulme; det er jo Guds evige Tanke, som inspirerer Dig. — — Du veed, hvad Du skal? — Du skal jo virkeligjøre det Ideens Liv, som gik op for Dig, medens Du var ene — med Dig selv og din Gud, i din klare og blide Ungdoms hellige Timer.

Holder Du fast paa Dig selv, i Bevidsthed om, hvad Du skal, hvad Du har, hvad Du vil? — Nu, saa haand paa Verket!

Du er født til at arbejde og kæmpe, i Aalanden og i Kjødet. Men den, der vil kæmpe, maa først have valgt sig et Punkt, hvor han kan staae urokkelig fast, hvorfra han kan overskue Kamppladsen og med Mytte bruge sit Bæsens begejstrede Kraft.

Hvad har Du at kæmpe for? Forst og fremmest din egen Existents; denne er Forudsætningen for alt det Øvrige. Men det er alligevel ikke for Dig selv, Du vil kæmpe, — for dit Huis, for dit Land, for den hele Verden, for Alt, hvad der er godt, — for Dem, der klynde sig fast til dit Hjerte, for din Næste, der traenger til din Hjælp, for alle Mennesker, fjerne og fremmede både omkring, for Det og Ere og Sandhed!

Men Du er født ikke alene til at kæmpe, men ogsaa til at lide. Du maa være forberedt paa mangfoldige Lidelser, som udvikle sig enten af Dig selv eller af dine ydre Livsbetingelser. Da ligesom dit Bæsen er et dobbelt, ville dine Lidelser ogsaa

— XVIII —

være af dobbelt Art; — Legemets Pinsler ere kun for Lidet at agte imod Sjælens!

Og ikke maa Du troe, at Du slipper med dine egne Lidelser! Er Du virkelig paa Vejen til at blive god, maa Du dertil have din Andeel af Andres. Dine egne Lidelser skulle kun være Dig en Skole, hvori Du lærer at side med andre Mennesker.

Og heller ikke hermed er Du færdig; der maa endnu meget mere til! Har Du lært at side selv, at side med Andre, skal Du ogsaa side for Andre. Glad maa Du være, om Du slipper med Livet!

Men Du er ikke alene født til at kæmpe og side, men ogsaa til at nyde. Ligesom gjennem Nydelsen skal Du gaae dit Værens Forhersigelse imøde. Men ligesom det før gjaldt om at kæmpe og side rettelig, saaledes gjelder det nu om at nyde paa rette Maade. Du kæmpede, Du leed ikke for Dig selv alene; saaledes skal Du heller ikke nyde for Dig selv alene, men til Hans Ere, der sendte Dig paa Vandring gjennem Verden, og i sin Barmhertighed forundte Dig livsfulige Hvile-timer nu og da paa den lange og tunge Vej. Og ligesom Legemets Lidelser kun være for ringe at agte imod Sjælens, saaledes ere ogsaa de sandselige Nydeler kun ringe imod de aandelige. — Du vil hengive Dig til Sympathiens hellige, saliggjørende Magt, Du vil drage Menneskene til Dig og selv lade Dig drage; Du vil i Samfund med dine Udvælgte hengive Dig til Beundringen af de Hærighthedsverker, hvori Gud har aabenbaret sig, umiddelbart i Naturen, middelbart gjennem den menneskelige Aand!

Saaledes vil Du blive bedre Time for Time, gjennem Kamp, Lidelse og Nydelse; Du vil gribe og efterhaanden til-egne Dig hin Aandens Tryllekraft, som udretter alle Undere i Himmel og paa Jordens, hin høje Kraft, der skal luttre og berede dit Væsen for Evigheden: — Du vil lære at elske!

— XIX —

Du modtog dette Ord som et Bud, Du bevarede det som en dyrebar Gave, Du leverer det tilbage i Dig selv, et Barn af Fuldstendelsen!

Dit Livs Sol er i Begreb med at dale. Lidt efter lidt ophører Verdenstummelen omkring Dig, og Larmen tier; i samme Forhold samler dit Væsen sig igjen efter Aldsplittelsen. Dit Livs Aften nærmer sig. Du drager Dig tilbage fra Verden med det Udbytte, Du har vundet, og samles indenfor det fredelige Hjems Mure hyggelig og fortrolig med dem, som Naturen og Kjærligheden have lagt ved dit Breyst. Men ikke ophører Du at virke endnu; dit Hjem er en lille Verden i Hjertet af den store. Det er jo især for dine Egne, at Du har kæmpet og lidt; for deres Skyld vil Du fortsætte Kjærlighedens Værk, saa længe dine Øjne ere aabne.

Den dalende Sol forklarer Verden endnu engang for dit Blit. Verden forekommer Dig atter saa usigelig skøn; alt det Uskjonne har Du i denne Time glemt. Guds Maades Sol, som aldrig daler, faste paany sin fulde Strom af gyldne Straaler ind i dit Hjerte; kan Du mærke, at Du atter nærmer Dig Barndomsalderen?

Nu kan Du hvile. Du har lukket din Dør for Verden, og antændt Flammen paa den hunslige Arne. Hvilken vedekvægende No! Du udverler dit Hjertes omme og blide Følelser i Blitze og Smil og beringede Ord; i dine Kjæres Kreds gjemmemgaar Du paa Oldingsvæs den stundne Tid, forfriskes og styrkes ved Mindet om hvad Du har virket, hvad Du har overvundet. — Det er din Oldingsalder.

Matten er nær; det bliver tyft omkring Dig; Du verder ene. Slutningen af sit Liv tilbringer Man i hellig No og Betragtning. Du er atter i dit stille Kammer. Nu samler Du Dig heelt fra Verden til din Gud. Du faste Blitket tilbage over dit Liv og overskuer prævende din Bedrift; det er jo

Timen, da Du skal opgjøre og afslutte dit Regnskab. Du anklager, frikjender og fordømmer; — maatte der dog blive en Rest af freydefuld Bevidsthed tilbage! Er Du bleven Dig selv tro, — er Du streden frem imod dit ophøjede Maal, — er Du isandhed bleven bedre, om end kun et ringe Maal? — Din Sjel raaber angrende til Herren om Tilgivelse for hvad der er efterladt, — kun altfor meget! Du lægger din egen Svaghed til hans Styrke, og finder Forsoning. Du hæver dit barnlig fromme Blit imod Himmelens evige Lys, og dit Indre fyldes med salig Fortrostning. Du er etter et trygt og tillidsfuldt, om end ikke uskyldigt Barn.

Har Du sat din Livsplan igjennem, hvor salig vil Du da ikke gaae til Hvile! Er det kun lykedes Dig ufuldkommen, vil Du dog, trostig ved din alvorsfulde Streben og ved Guds Langmodighed, sødestig slumre ind, seende en ny Dag — et nyt Liv imøde, hvori det Krogede vil kunne rettes, det Forsomte indhentes. Dit Liv gaaer jo kun under med Solen for med den paany at opstaae. — Og maa Du med bitter Smerte befjende, at denne Dags Liv er blevet spildt, da vil Du dog derfor ikke fortvivle. Alt er ikke tabt, — ja ikkun Lidet er tabt endnu, hvis Du blot erkjender og isandhed angrer. Med den næste Morgenrøde gaaer der jo et nyt Liv op for Dig, hvis Bedrift kan bringe det forspilte Liv i Forglemmesse! — —

— Der gives Intet, som har gjort et dybere Indtryk paa mig som Barn, end en lille Fortælling af Jean Paul, der, saavidt jeg erindrer, har til Overskrift: — En Ynglings Nytaarnsnat. — Jeg har endnu som Mand bevaret det hele, fulde Indtryk, og det udslettes aldrig. I sine Hovedtræk lyder den som følger:

— En Yngling stod en Nytaarnsnat ved sit vindue og stirrede ud i Mørket, fortalt i alvorlige, bitterlig smertefulde Betragtninger. Han var i denne hejtidelige Stund vaagnet til

Bewidshed af sig selv. Han stod paa sin Ungdoms Grænse, og han havde misbrugt hele sit foregaende Liv. Skuede han tilbage, modtog han det sorgelige Indtryk af sin forspilte Ungdom, skuede han frem, saae han en ligesaa sorgelig Alderdom imode, uden Frugter, uden Verdighed, uden Livskraft. Fortvivelsen var i Begreb med at drage ind i hans Hjerte.

— O, — sukkede han dybt af sit punte Indre: — o, maatte jeg dog blot faae min Ungdom tilbage! — — —

— Og han fik den tilbage. — Han havde blundet. — Hans forspilte Ungdom havde kun været — en forærdelig Drøm.

— Det er for silde! — hvilke grusulde Ord! Men det er ikke, det er aldrig for silde! Hvor mangfoldige Mennesker har ikke denne strækkelige Bildfarelse bragt i Fordærvelse!

Du, som troer Dig for gammel til at vorde god, ogsaa Dig gjelder min trostelige Forkyndelse! Er Du end et gammelt Menneske, er og bliver Du dog endnu et Barn af den evige Fader. Seer Du end tilbage over et langt forspilts Liv, tro det alligevel ikke for silde at begynde med at leve. Det er ikke, det bliver aldrig for silde! Saa længe Du blot har een eneste Dag tilbage af din jordiske Tilverelse, er det endnu Tid til at leve! En Dag er et Liv; — husk paa, at vi foerdes i Ewig-heden, at vi ikke udmaale vor Tilverelse efter Timer, men efter den uddelige Aands Idretter i os!

Bær trostig! Du har alene drømt en forærdelig Drøm! — Det var kun en alvorlig Aldbarsel fra den barmhjertige Himmel. See, imorgen rinder et nyt Liv op for Dig! Din Ungdom er vendt tilbage; det er Dig forundt at leve dit Liv om igjen!

— Nej, — vil Du maa skee indvende: — mit Liv er nu eengang forspilts; min Skæbnes Draad har nu eengang uopløselig forvirklet sig. Hvad der er skeet, kan ikke gjores om igjen; hvad der er tabt, er uigjenfaldeligt. Mine Lænker falde forst af i Graven. Min Menneskeverdighed er bepletet, min Livskraft er brudt; der findes ingen Frelse for mig uden i Døden! —

— XXII —

Hvilke formæstelige Ord! — I Døden! — Nej, din Frelse er kun at finde i Livet! — Og Du skal leve, om Du blot selv vil. — Imorgen kan Du tage dit Liv tilbage!

Bel kan Du ikke i lavere virkelig Forstand leve dit Liv em igjen. Lad ogsaa være, at det, der er skeet, ikke kan gjores ugjort, at Du maa lide under de sorgelige Folger af dine Forvildelser. Lad være, at Du bærer tanker, som alene Døden kan befrie Dig fra, at din timelige Livskraft er forringet, vel endogsaa brudt, at din Livsglede har lidt dybe, uudslettelige Skaar. — Er da dermed dit egentlige Liv tabt? — Ved Du da, hvad Livet isandhed er? — : Den fra Gud udgaende, sig i Gud gjenfindende og samlende Bevidsthed. — — Er da virkelig dette Livs Mulighed gaaet tabt tilligemed alt det Øvrige?

Du maa gjenneingrænse, klare, ordne din vundne Livsbevidsthed. Meget vil sletterlig forsvinde som blot indbilst. Forviklingen er for en stor Deel kun tilsyneladende; — og hvilke ere de Baand, som Gud ikke formaarer at bryde? — Det, der bliver tilbage som fast bestaaende Virkelighed, — nu, det maa Du af Nodvendighed gjøre Dig fortrolig med, det maa Du med Frihed hengive Dig i, istedetfor at opiores derved og stride imod uden Nutte. Din Forsatning maa være, hvorledes den end vil, — paa hvilkensomhelst Forudsætning af timelig Glændighed kan Du opføre et nyt Livs Bygning, naar Du blot isandhed føler, hvad det er at leve, og naar Du blot vil leve! — — —

Nubel da, det være, som Du siger: skeet er skeet, og kan nu eengang ikke blive anderledes! — Men istedetfor med Bitterhed at vise det Nodbestemte fra Dig, vil Du med blid Hengivelse seje Dig deri, med Frihed og Forsoning, — vil Du endog vide, med Forstand at benytte det til din Fordeel. — Det skal fastes i Grunden, at Du derpaa kan opføre din nye Livsbygning; den vil komme til at staae saa meget desto fastere. Men Kraft-

— XXIII —

ten, der skal opføre Bygningen selv, skal ikke komme nedenfra, men ovenfra, ikke fra det begravede Liv, men fra Livets evig sprudlende Kilde.

— Men denne Kilde — hvorledes skal min vanhellige Haand naae saa højt, at jeg kan øse deraf? —

Tab ikke Modet! — Du maa øse af selve det evige Livs Kilde; hvorledes skulde ellers dit Liv vorde et ganske nyt? — Men — jeg skal betroee Dig Livets allerdyrebareste Hemmelighed! — Gud vil lade Kilden fremprudle af dit eget Hjerte i samme Stund, som Du udraekker dine Hænder imod Himsen!

Du kan, hvis Du vil, imorgen begynde et i sit Besen ganske nyt Liv, en ganske ny Mække af Livsytringer, udgaade fra et ganske nyt Livsprincip.

Fortvivl altsaa ikke! Saasandt Gud lever, og Du selv kun vil, skal Du gjenfodes til en ny, bedre og lykkeligere Bevidsthed, hvori den mere Fortid er gaaet under, og en salig Fremtid er gaaet op for Dig i sin paradiisiske Glands!

Dg havde Du end kun denne eneste Dag tilbage at leve i, — Du vilde dog triumfere! En Dag er under Ewig-hedens Bevidsthed — et Åar, en Menneskealder, et heelt Menneskeliv, eftersom Du giver den blivende Indhold. Du har dog isandhed levet! Det var ikke for silde; — et nyt og herligt Liv afloste det gamle elendige. — Det bliver aldrig for silde!

Altsaa — slumre hen i Fred! — Det er let at opgive Livet, naar Man er sikker paa at vinde det igjen. Din Lampe brænder bestandig svagere; Mattens Dødsmørke bryder ind. Alle dine Tanker, hele dit Besen er samlet i Gud; Verden forsvinder omkring Dig; Du seerer allerede paa Grændsen af en anden Tilværelse. Lampen slukkes. — Øjet lukkes! — Men Gud holder sin Haand beskyttende over Linslampen i dit Indre, at den maa bærende og aldrig slukkes. Paa dit sidste

— XXIV —

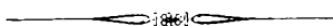
Suk beres din Sjæl ind i Ewigeden; — Du synker tilbage i Guds Havn, hvorfra Du udgik og hvor Du har hjemme evindelig!

Saaledes henrinder Dag for Dag, — ligesaa mange Liv; det ene Livs Ende er det andet Livs Begyndelse. Og naar da din sidste Dag slæller ad sin Ende, og Du kaster Blækket tilbage over hele dit samlede Jordeliv, da gjælder det omvendt:

E t L i v — e n D a g.

Hele Livet ligger da udbredt for din Bevidsthed som een eneste Dag, med Morgen, Dagetid og Aften. Den sidste Dag ender med den sidste Sovn, Døden; men denne Sovn er hverken mere eller mindre end en Nat ligesom alle de foregaaende, der skal ende med et nyt Livs Morgenröde. Tilværelserne rekke sig til hinanden i een Uændelighed og uden Afbrydelse; fra samme Stund, Du kom til Bevidsthed om Dig selv, begyndte Du at leve et Ewighedens Liv. — — — Du er henvoret tusinde Gange før, og er stedse vaagnet paam. Du henvorer denne Gang som alle de foregaaende, og vil aldrig vaagne, til et nyt Liv, en ny Straaben, en ny Fuldkommenhed!

III.

Æsterretninger

om

den videnskabelige Realskole i Århus,

i Skoleaaret 1851—52.

— — — o 3 6 0 6 — — —

A. *Forreforfalning.*

---

a) *Klasseinddeling, Fag- og Timefordeling.*

Førige Aars Program meddelede den Undervisning, at Skolens hidtilværende nederste Klasse vilde opføre med Examen 1851. De sex Klasser, Skolen nu teller, maatte derpaa benævnes efter deres ny Orden fra 1 til 6, saa at nu I Klasse svarer til den oprindelige III Klasse, og saa fremdeles opad.

Denne Forandring maa der følgelig tages Hensyn til, naar man vil sammenligne nedenstaende Fag- og Timefordeling for Klasserne med de tidligere. Fremdeles vil der for enkelte Klasser i enkelte Gjenstande findes en Afvigelse fra det Sædvanlige; denne, som opførte med Udgangen af Året 1851, anføres her, tilligemed de Forandringer, som indtraadte fra Nytaar af, med hvilke althaa Tabellen er at supplere.

Da vi nemlig herefter optage Disciplene i vor hidtilværende III Klasse, nu I Klasse, uden foregaaende Forberedelse af Skolens egne Lærcere: er det fundet en Probe værd, om det, for at faae disse Begyndere bedre orienterede og indorganiserede i Skolen, ikke skulde være fordeelagtigt, at udsætte den franske Undervisning de første fem Maaneder og anvende de derved vundne 5 Timer til Dansk (2), Tysk (2) og Regning (1); samt dernæst, naar Disciplene ved den saaledes med mere Energi drevne Undervisning i disse tvende vigtige Fag have opnaaet mere Fasthed og navnlig tilegnet sig de almindelige grammatiske Begreber, efter Nytaar lade den franske Undervisning begynde med forsøget Timetal (7), medens

de danske og tydskle Timer indskrænkedes (til respective 5 og 4). Ligeledes har 2den Klasse ikke faaet Underviisning i Engelsk, forend efter Nytaar.

Fagene.	Klasse.							Sum.
	VI	V	IV	III	II	I	II	
	X.	X.	X.	X.	X.	X.	X.	Timer.
Dansk	3½	4	4	4	4	8	—	27½.
Tydk.	3½	4	4	4	5	7	—	26½.
Franck	4	4	3	4	5	7*)	20 (27).	
Engelsk	2	2	2	2	2	—	—	8 (10).
Religion	2	2	2	2	2	2	2	12.
Historie	2	3	2	3	2	2	2	14.
Geographi	2	1	2	1	2	2	—	10.
Arithmetik	3	3	3	3	—	—	—	12.
Geometri	2	2	3	3	—	—	—	10.
Geometrisk Tegning . .	—	—	—	—	2	—	—	2.
Regning (a)	1	1	1	2	5	5	5	14.
Physik	3	3	2	—	—	—	—	8.
Chemi	2	—	—	—	—	—	—	2.
Naturhistorie	2	2	2	2	2	2	2	12.
Skrivning (b)	—	1	2	2	4	4	4	7.
Tegning (c)	2	2	2	2	2	2	2	6.
Sang (d)	2	2	2	2	2	2	2	4.
Gymnastik (e)	2	2	2	2	2	2	2	4.
J Alt								199.

a) VI og V Klasse have føelles Regnetime. b) IV Klasse har føelles Underviisning i Skrivning med II Klasse, og III Klasse med I Klasse. c) VI Klasse tegner sammen med V

*) Efter Nytaar. See ogsaa under Statistisk Oversigt.

Klasse, IV Klasse med III Klasse og II Klasse med I Klasse. d) Ved Sangunderviisningen ere Eleverne fordeelte paa 3 Stemmer, og 1ste Stemme udgjor 1ste Parti, medens 2den og 3die Stemme udgjore 2det Parti. En Time anvendes til Sang med alle Stemmer; to til Sang med hvert Parti for sig; een endelig i Karetts Begyndelse til forelsobige Øvelser med de sidst tilkomne Disciple. e) Ved Underviisningen i Gymnastik udgjore VI, V, IV og III Klasse 1ste Parti, II og I Klasse 2det Parti.

*

*

*

Paa gjentagen underdanig Indstilling fra Rektor om Indretningen af en Dimissionsexamen ved Skolen, og om en Mestighed, som forelsobigen strax kunde indrommes de Gramen bestaaende Elever, har Ministeriet, under 26de April d. A., meddeelt:

„at Sagen om Indretningen af en Afgangsexamen ved Realskolen og om de Birkninger, der ville være denne at tillægge, staaer under Forhandling i Ministeriet og bliver at afgjøre ved Lov.“

---

b) De gjennemgaade Pens.

VI Klasse.

Dansk.

Florens Haandbog og Thortzens Udsigt over den danske Literatur ere blevne lagte til Grund for en sammenhengende historisk Oversigt over Fædrelandets Literatur. Ved enkelte fremhævede Punkter har Læreren ladet Disciplene dykle i længere Tid, og saaledes fundet Lejlighed til at gjennemgaae endel af Folkeviserne, Sagaerne og Søvo, samt Digterværkerne „Den Stundeslse“ af Holberg, „Storkodder“ af Oehlenschläger og 1ste Act af Evalds „Fiskere“ under omhyggelig østhetisk Behandling.

Læreren har stræbt fremdeles at udvikle Disciplenes Begreb om

Poesiens Væsen, Nødvendighed og Betydning for Livet, endvidere gjennemgaaet de vigtigste Regler for Verskunsten og Declamationen.

Af Digte ere efter Holsts poetiske Læsebog blevne gjennemgaaede: 1) Moeskilde Domkirke af Dohleßchläger; 2) Baarpalme af Boje; 3) Músiken af Winther; 4) Bortreisen af C. Bagger; 5) Dioscuren af Holst; 6) Bonden fra Lemvig af Samme; 7) Den doende Fægter af Samme; 8) Modersmaal af C. Ploug; 9) Foftbredrelaget af Samme.

Hver Uge have Disciplene udarbejdet en Afhandling, hvortil de forud have maattet levere en eller flere Dispositioner, som Læreren har gjennemset og ledsgaet med advarende og vejledende Bink. Opgaverne have været af reent refleceret eller historisk-reflechteret Art; ikke sjeldenhed ere de blevne laante af det Stof, som Læreren noget forud har gjennemgaaet af Literaturens Historie eller de foreliggende Digterværker. Opgaverne have indtil medio Mai foruden nogle Oversættelser fra fremmede Sprog og nogle Æmarbejdsser efter given udforligere Anvisning været folgende: Have vi Pligter mod Djydene, — hvilke og hvoraf udsledes de? — Vi lære for Livet, ikke for Skolen. — Hvorsedes Kjærlighedsbudet indbefatter Lovens Fylde. — Det gamle Island lige før Christendommens Indforelse i Norden. (Mjauls Saga lægges udelukkende til Grund). — Christendommens vidunderlige Udbredelse igjennem Tiderne. — En Afhandling over Ordsproget: „Driftig votet, halv er vundet.“ — Spil; Væsen, Hovedarter, Tilladelighed og Fordommelighed. — Den danske Literatur fra Begyndelsen indtil Holberg. — Romanlæsning. — Af hvilke Grunde har Fortidens Historie saa stor Betydning for Menneskene? — En systematisk Betragtning af Holbergs Skrifter. — Hvilke ere de varigste Glæder? — Hvilke Betragtninger paatrænge sig

os ved Begyndelsen af et nyt Aar? — Bibelsproget: „Ræster al Eders Sorg paa Gud, thi han harer Omsorg for Eder.“ — Vikingelivet i Norden. — Folgerne af Korstogene. — Udvikling og Forklaring af Christi Udsagn: „Gi 7 Gange, men 7 Gange 70 Gange skal Du tilgive Din Næste.“ — Hvorledes gjør man sig vel lidt af Menneskene? — Som vi saae, saa skulle vi høste. — Tanker ved en kær Mens Grav. — Perioden fra Holberg til Evad og Wessel. — Du Lade, gaf til Myren og bliv viis! — Kunne vi uden Christus have nogen begrundet Tro paa et evigt Liv? — Fordelene af en god Opdragelse.

Tydsk.

Af Schillers Wallenstein er gjennemgaat: Wallensteins Lager og die Piccolomini. Af Mungs og Türs's Lærebog for de højere Klasser er læst: S. 286—301: af J. J. Engels Hr. Lorenz Stark nogle Capitler.

Af Grammatiken er Formlaeren repeteret efter Mungs Bojningsformer; Syntaxen gjennemgaat efter: (Mungs) det Vigtigste af det tydskle Sprogs Syntax.

Til Øvelse i at oversætte mundtlig fra Dansk paa Tydsk er oversat af Flors Haandbog S. 362—372.

De skriftlige Øvelser (1—2 Gange om Ugen) have bestaaet i Stiil efter Lorenzens Stiiløvelser og Extemporalstile.

Franse.

Af Borrings Etudes littéraires er læst fra Side 46 til Side 242.

Af Borrings franske Stiiløvelser læst 10 Stykker (fra 75 til 95).

Af Borrings franske Grammatik er det Mest med Undtagelse af Læren om Nægtelserne gjennemgaat.

Colomba af Mérimée er brugt paa Skolen for at øve Klassen i Selv læsning.

Stiil og Dictat ere i Neglen skrevne hver Uge.

Engelsk.

Af Japhet in search of a father er læst fra Side 162 til Side 292.

Mariboes engelske Formlære er repeteret.

Stil og Dictat ere i Neglen skrevne hver Uge.

Religion.

Af Herslebs større Bibelhistorie er læst Apostlenes Historie og Udsigten over det nye Testamente Bøger; hele den øvrige Del af Bogen er repeteret.

Balles Lærebog repeteret.

Nomerbrevet (Cap. 1—11 incl.) gjennemgaaet, og de vigtigste Steder lært udenad. — Palestinas Geographi, navnlig paa Christi Tid (efter Brammers: Det hellige Land paa Herrens Tid). — Ternlig er der af L. Chr. Müllers bibelske Historie blevet forelest forskellige Afsnit, navnlig den deri givne Oversigt over Kirkens Historie.

Historie.

Af Bohrs nyere Historie er læst første Gang fra Revolutionen til Enden; desuden er det Øvrige af Verdenshistorien repeteret efter samme Forfatter.

Geografi.

Hele Vesschows Lærebog er repeteret.

Mathematik.

Stereometrien efter Mundts Lærebog.

Nanus's Trigonometri: Indledningen og den plane Trigonometri indtil § 14.

Af Geometri og Arithmetik er læst nogle sværere hidtil oversprungne Stykker. Det forhen Læste er repeteret.

Det Læste indøvet ved Opgaver.

Regning.

Urssins Negnebog fra Procentregning.

Naturhistorie.

Af Bramsens og Drejers forfattet Lærebog i Zoologi og Bo-

tanik er læst og repeteret forfra til S. 179 (hele Zoolo-
gien og den almindelige Indledning til Botaniken). Resten
af Bogen (den specielle Botanik) er vel læst i Begyndelsen
af Skoleaaret, men ikke senere repeteret.

Physik.

Efter Silfverbergs „Mechanisk Physik“ er af Nytt gjennemgaat:
Læren om luftformige Legemers Ligevægt, om Legemernes
Elasticitet, om faste Legemers Bevægelse, om draabefly-
dende og luftformige Legemers Bevægelse; efter Sammes
„Chemisk Physik“ af Nytt: Læren om Varmens Fordeling
paa Jordens Overflade, om Luftstrømninger, om den
atmosfæriske Fugtighed og om Atmosphærens Electricitet.
Det tidlige Læste er repeteret.

Chemi.

Thomsens Lærebog i den uorganiske Chimi indtil Overblik over
Stoffernes specielle Forhold.

V Klasse.

Dansk.

Floors Håndbog er blevet benyttet som Ledetraad for en al-
mindelig Oversigt over Fædrelandets Literatur, dog saa-
ledes, at det har staet Læseren nærmest for Øje at be-
rede Disciplene fuldige Indtryk af Hovedepokerne og de
dertil knyttede historiske og poetiske Frembringelser. Af
større Værker er der under en omhyggelig stilistisk og østhe-
tisk Behandling blevet gjennemgaat Holbergs Don Ma-
nudo samt et Afsnit af Peder Paars, og Dohlenschlägers
Olaf den Hellige.

Samtidig har Læseren streebt paa simpel Maade at anskuelig-
gjøre Poesiens Væsen og Betydning, samt udviklet og
forklaret dens vigtigstearter og former, hvorunder de
første almindelige Begreber om Metriken og de almindelige
Regler for Declamationen.

Efter Holsts poetiske Læsebog ere blevne gjennemgaaede følgende
Digte: 1) Nørskilde Domkirke af Dohle-nschläger; 2) Mo-
dersmaal af Grundtvig; 3) Døden af Ingemann; 4)
Baggesens Fedested af Sctoft; 5) Stovet af Hauch;
6) Maanen af Heiberg; 7) Musiken af Winther; 8)
Aftenhvile af Herz; 9) Bonden fra Lemvig af Holst;
10) Marie Magdalene af Chr. Molbech.

Hver Uge er der blevet leveret en Afhandling, hvortil Di-
sciplene forud have maattet udarbeide en eller flere Dis-
positioner under Lærerens Tilsyn, Bækkelse og Vej-
ledning. Opgaverne have været af reflechteret eller histo-
risk-reflechteret Art; undertiden har Læreren taget Mo-
tivet af det nogen Tid forud med Omhu behandlede Stof.
Opgaverne have indtil medio Mai in summa været følgende:
Fattigdom. — De danske Folkeviser. — Hvorledes Frelserens
Komme blev forberedt gjennem Tiderne. — Krig. — For-
klaring af Ordsproget: „Erlighed varer længst.” -- Tak-
nemlighed. — Hvad forstaaes ved Declamation? — Fredre-
landskjærlighed. — Et Brev, hvori man melder og anbefaler
sig til en vis bestemt Ansættelse i en betroet Stilling. —
Munkesænct. — Korstogene, en historisk Betragtning. —
Bogtrykkerkunsten. — Et gjennemføre Digtet „Døden“ (af
Boje) i Prosa. — Landslivet, en almindelig Betragtning.
— Hannibal, en Levnetsbeskrivelse. — Christendommens
Udbredelse i Norden. — Holberg, en Personsbeskrivelse.
— Guldet, en historisk-philosophisk Betragtning. — Gjer-
righed. — Skal man altid more sig? — Legnen. —
Om Alrsagerne til Lediggang. — Broderkjærlighed. —
Paa hvilken Maade udvikler Dramaet sig? — Christus
bør være et Monster for vort Liv. — Forfængelighed, en
personlig Egenskab. — De skandinaviske Sprogs Oprindelse
og Udvikling, samt de første Spor af en Literatur i
Norden.

Tydske.

Af Jürs og Mungs deutsches Lesebuch für die mittleren und nächstobersten Klassen er læst S. 28—67 og 310—339.

Af Grammatiken er Formlæren repeteret efter Mungs Bejningsformer; Ordfojningslæren er læst efter Mung, indtil Brugen af Modt.

Til Øvelse i at oversætte mundtlig fra Danske paa Tydske er gjennemgaaet af Flors Haandbog S. 385—393.

De skriftlige Arbeider (1—2 Gange om Ugen) have bestaaet i Stil efter Lorenzens Stiløvelser og af og til Ektemporalstil.

Franse.

Af Borrings Etudes littéraires er læst fra Begyndelsen af Bogen til Side 105.

Af Borrings franske Stiløvelser er læst 15 Stykker (fra 50 til 80).

Af Borrings franske Grammatik er læst Syntaxen indtil Læren om Negativerne; de uregelmæssige Verber ere repeterede.

Colomba af Mérimée er brugt paa Skolen for at øve Klæsen i Selv læsning.

Stil og Dictat ere i Neglen skrevne hver Uge.

Engelsk.

Af Japhet in search of a father er læst fra Side 152 til Side 274.

Det Meste af Mariboes Formlære er gjennemgaaet.

Stil og Dictat ere i Neglen skrevne hver Uge.

Religion.

Af Herslebs større Bibelhistorie er læst fra Udsigten over de hellige Skrifter i det gamle Testamente (Pag. 124) til Jesu Lidelse og Forhersigelse (Pag. 217). — Jesu Bjergprædiken er læst efter det nye Testamente.

Hele Balles Lærebog er repeteret.

Psalmer (Ev. Chr. Pf.): Nr. 22, 403, 562, 586, 587, 601 og 618 (190).

Efter Brammers: Det hellige Land paa Herrens Tid er der givet en Udsigt over Palæstinas Geographi.

Bibelslesning: Apostlenes Gjerninger, fra 8de Kapitel indtil Enden.

Historie.

Efter Bohr er læst af Oldtiden Noms Historie indtil Augustus, og den nyere Historie til den første franske Revolution.

Geographi.

Efter Vesschows Lærebog er læst Asien, Afrika, Amerika og Australien.

Mathematik.

Af Mundts Planimetri: den praktiske Deel, og den theoretiske repeteret.

Fallesen's Arithmetik: Moduddragning, Ligninger af 2den Grad, Progressioner, Logarithmer og Rentesregning; det forhen læste repeteret.

Det læste indøvet ved Opgaver.

Negning.

Efter Ursins Negnebog: omvendt Negalsadetri og Procentregning.

Naturhistorie.

Af Bramsens og Drejers kortfattet Lærebog i Zoologi og Botanik er læst forfra til S. 179 (hele Zoologien og den almindelige Indledning til Botaniken).

Physik.

Efter Silfverbergs „Chemisk Physik“ og „Mechanisk Physik“ er gjennemgaaet: Læren om Berøringselectriteten (Galvanismen), Electromagnetismen, om Legemernes almindelige Egenskaber, samt om faste, draabeslydende og luftformige Legemers Ligeveægt.

I V K l a s s e.

D a n s k.

Af Holsts prosaiske Læsebog ere følgende mest vankeligere Stykker blevne gjennemgaaede til Øvelse i Foredrag og Analyse. Disciplene ere desuden holdte til at gjøre klart Nede for Tankegangen og Sammenstillingen i det Ørste, samt stadig blevne øvede i korrekt og smuk Gjengivelse. 1) Penitentiary-Fængslet og Tintern Abbey af Thiele; Geborgsfærtet ved Hameln af Baggesen. — 2) Vikingetogenes Oprindelse af N. M. Petersen; Hans Egede af Malling. — 3) Plantens Udvikling af Rafn; Bemuldsplanten og Bomulden af Schouw. — 4) Kaninen af Heiberg; Det første Besøg af Forf. til en Hverdagshjæl.; Guldmageren af Hauch; Fislerfamilien af Blücher. — 5) Apostlenes Troværdighed af P. E. Müller; Disciplenes Kald af Nordahl Brühn; Vensteb af Nahbel; Hjemve af Birken; Grindringens Værde af H. N. Clausen; Grib det evige Liv af Mynster; Gud i Naturen af J. Müller; Gamle og nye Tider af Ørsted.

Læreren har streebt at vække Disciplenes poetiske Sands, og lejlighedsvis givet Ansyndninger af Poesiens Væsen og vigtigste Former. I Alarets Lob har han foredraget og ladet Disciplene øve sig i at foredrage Holbergs Jacob von Thyboe.

Af Holsts poetiske Læsebog er gjennemgaaet følgende Digte: 1) Troubadouren af Staffeldt; 2) Strandveien af Dohlen-schläger; 3) Hedelørken til Mattergalen af Blücher; 4) Juletanke af Samme; 5) Farvel af Samme; 6) Jylland af Grundtvig; 7) Willemoes af S.; 8) Cort Adeler af Ingemann; 9) Henrik og Else af Winther; 10) Aftenhvile af Herz; 11) Fregatten Ornenes Brand af S.; 12) Slag på Rheden af S.; 13) Dødsøjeblikket.

Sproglæren er efterbleven gjennemgaet i sine vigtigste afsnit og under Læsningen blevne gjort frugtbringende, nævnlige: Ordstillingen, Perioden, overhovedet Sætningernes og Stilegens Analyse.

Af Stile har Klassen leveret een om Ugen, udelukkende efter historiske Opgaver, mest af beskrivende Art. Disciplene have forud maattet udarbejde Dispositioner under Lærerens Tilsyn og Besledning. Som Exemplar paa Opgaver anføres: Bogtrykkerkunsten. — De vigtigste Midler til Menneskenes Ernæring. — En detailleret og velordnet Beskrivelse af Hvalfisken. — Vinen eller Vinstokken. — Beskrivelse af hvilkensemhelt Egn. — De jydske Hoder. — Niis-Skov, en topographisk Beskrivelse. — Niels Ebbe-sen, Persons- og Levnetsbeskrivelse. — Tordenstjold, dito. — Apostelen Paulus, dito. — Et Besøg i et Bjergverk. — En gammel Borg. — Et Kloster. — En Pilgrims-rejse. — Et Fyrtaarn. — En Kanefart.

Tydsl.

Af Zürs og Mungs deutsches Lesebuch für die mittleren und nächstobersten Klassen er læst: S. 1—16, 89—116 og 131—159.

Af Grammatikken er Formlæren gjennemgaet fuldstændig efter Mungs Beningsformer; af Ordføjnigsloeren ere alle vigtigere Regler gjennemgaaede mundtlig (med henvisning til Mungs Syntax) og indøvede under Læsningen og ved Stilene.

Til Øvesse i at oversette mundtlig fra Dansk paa Tydsl er gjennemgaet af Lorenzens Stiløvelser S. 23—38.

De skriftlige Øvelser (1—2 Gange om Ugen) have bestaaet i Dictat (i Begyndelsen af Maret) og Stil efter Lorenzens Stiløvelser.

Franſk.

Af Borring's Lærebog for Mellemklæſer er læst fra Begyndelsen af Bogen til Side 90.

Af Borring's franſke Skiløvelser er læst 9 Stykker (fra S. 23 til 41).

Af Borring's franſke Grammatik er læst Pronominerne og de uregelmæſſige Verber.

Stüll og Dictat ere i Neglen skrevne hver Uge.

Af Borring's Lærebog ere 3 Bladé lærté udenad.

Pierre et Pierrette af Madame Belloe er brugt paa Skolen for at øve Eleverne i Selv læſning.

Engelsk.

Af Simetts engelske Lærebog er læst fra Side 107 til Enden af Bogen; 3 Bladé af Bogen ere lærté udenad.

Muriboes engelske Formlære er gjennemgaat.

Stüll og Dictat ere i Neglen skrevne hver Uge.

Religion.

Efter Balles Lærebog er læst 7de og 8de Kapitel samt 6te Kapitel, med Undtagelse af det sidste Afsnit (om Pligterne i de enkelte Staender).

Herslebs større Bibelhistorie fra Pag. 104 til 187.

Psalmer (Ev. Chr. Psb.): Nr. 563, 572, 590, 603, 606, 608 og 617.

Historie.

Efter Bohrs Lærebog er læst Oldtidens Historie fra Augustus og Middelalderens indtil Amerikas Opdagelse, desuden af Fædrelandshistorien efter Allen fra 1660 til Enden med Undtagelse af de fleſte Stykker om de indre Forhold.

Geographi.

Efter Wesschows Lærebog er læst de tre sydeuropæiske Halvær og en værkligt diceret Udsigt over deres Klima og Produkter, samt Storbrittanien og Irland.

Mathematik.

Mundts Planimetri fra Pag. 50—114, repeferet 4—50.

Fallesens Arithmetik: Pag. 70—96, 101—130 og Ligninger af 1ste Grad.

Det Læste er indebet ved Øpgaver.

Regning.

Efter Ursins Regnebog og strenge Øpgaver: Neguladetri i Brof.

Naturhistorie.

Af Bramsens og Drejers forfattet Lærebog i Zoologi og Botanik er læst forfra til Side 93 (den almindelige Indledning til Zoologien, samt Hvirveldyrene).

Physik.

Efter Silfverbergs „Chemist Physik“ er gjennemgaaet: Læren om Varmen, om Magnetismen, Gnidningselectriciteten og Bevægungselectriciteten (Galvanismen) til Electromagnetismen.

III Klasse.

Dansk.

Af Holsts Lærebog have Disciplene til Øvelse i Foredrag, Udvikling, Gjengivelse og Analyse af Ord og Sætninger gjennemgaaet følgende Stykker: 1) Vesterhavet; Den jyske Hede; Himmelbjerget; Bolbjerg; Vandfaldene i Hunsquarn; Katakomberne i Paris; Nederlandene; Etna. — 2) Vikingetogenes Oprindelse; Valdemar den Fredies Charakteristik; Luther i Worms; Tycho Brahe; Portugal indtil 1640; Hans Egede. — 3) Ulven; En Grindefangst; Plantens Udvikling; Bomuldsplanten og Bomulden; Bulkaner; Jordskælv. — 4) Kaninen; Alterstabl; Guldmageren; Fiskerfamilien. — 5) Gamle og nye Tider.

Af samme Lærebogs poetiske Deel ere blevne gjennemgaaede følgende Digte: 1) Cort Adeler af Ingemann; 2) Willemoes af Grundtvig; 3) Fregatten Ornenes Brand af Herz;

4) Korsaren af F. J. Hansen; 5) Hundemordet af Westsel; 6) Smeden og Bageren af Samme; 7) Fiskerkonens Aftensang af Dehlschlæger; 8) Frederiksberg af S.; 9) De twende Børn af Ingemann; 10) Midder Kalv af Winther; 11) Folke af Grundtvig.

Bojesens kortfattede danske Sprøglære er paany i sin Heelbed bleven gjennemgaet og indøvet ved ugentlig foresatte Pensja i Analyse.

Af Udarbejdelses har Kllassen leveret een ugentlig, oftest frie Beskrivelser af let Art, af og til Oversættelser og Gjengivelser fra Tydsk og Fransk, undertiden simple Gjengivelser af læste og gjennemgaade prosaistiske og poetiske Stykker, samt udvidede Fortællinger. Til Exempel anføres følgende Opgaver: At beskrive en Kirke. — Gjengivelse af Digtet Cort Adeler. — Vandringstaven, Fortælling efter det Tydiske. — En Rejse fra Marskhus til Mibe. — Knud den Store, historisk Fortælling. — Tregatten Ørnens Brand, Gjengivelse efter et Digt. — En Udsigt paa Landet. — Winterens Fornojelser. — En Indbydelse til en god Ven til Julefesten paa Landet. — Hvorledes dyrkes og behandles Kornet. — Om Bierne, en omstændelig Beskrivelse. — En Bondgaard.

I Negelen have Disciplene hver anden Uge skrevet et større Dictat.

I Skretets Læb er Fortællingen „Kaninen“ af Heiberg bleven forelæst Kllassen, ligesom udvalgte Scener af samme Forfatters „De Uadskillelige“, afverlende ved Lærerens og Disciplenes Foredrag:

Tydsk.

Af Mungs Læsebog for de lavere Klasser (4de Udgave) er læst:
S. 117—165 og 197—209.

Af Grammatiken er Formuleren læst dg repeteret efter Mungs Bojningsformer. De vigtigste Negler af Ordfejningsskæren

ere gjennemgaede mundtlig og indøvede ved Analyse og ved de skriftlige Øvelser.

Til Øvelse i at oversætte mundtlig fra Dansk paa Sydsk er af Jürs og Mungs Materialier gjennemgaaet S. 80—96.

De skriftlige Arbeider (1—2 Gange om Ugen) have bestaaet i Dictat (i Begyndelsen af Året) og Stiil efter Jürs og Mungs Materialier (S. 108—118).

Fransk.

Af Borring's Manuel d'enfants er læst fra Side 107 til Enden af Bogen.

Af Borring's franske Grammatik er læst Kjønsdannelsen, Fleertalsdannelsen, Pronomina og de 4 Conjugationer.

Af Lashens Stiiløvelser er læst fra Stykket 50 til Enden af Bogen.

Engelsk.

Af Simmetts engelske Lærebog er læst fra Begyndelsen til Side 79; 3 Bladere ere lært udenad.

Af Grammatikken er læst om Artiklen, Substantivernes Fleertalsdannelsse, Adjectiver, Pronominer, Talord, Hjælpeverb og de regelmæssige Verber.

Engelsk Dictat er skrevet hver Uge.

Religion.

Lærebogens 5 første Kapitler.

Herslebs større Bibelhistorie forfra til 6te Periode (Pag. 103.)

Psalmer (Ev. Chr. Psb.): Nr. 137, 563, 592 og 593.

Historie.

Hele Allens Lærebog er læst med Undtagelse af de fleste Stykker angaaende de indre Forhold.

Geographie.

Efter Velschows Lærebog er læst den almindelige Indledning, Frankrig, Schweiz, det østrigiske Monarchi, Sydsckland, samt en Udsigt over Mellemeuropa, dets Klima og Produkter.

Mathematik.

Mündts Geometri indtil Pag. 50.

Fallesens Arithmetik indtil Pag. 70.

Bogstavregning er indgivet ved Opgaver.

Regning.

Reguladetri i hele Tal efter Ursins Regnebog og skrevne Opgaver.

Naturhistorie.

Af Prosch's Dyrerigets Naturhistorie er læst fra S. 151—238
(Fugle, Krabbdyr, Froer og Fiske).

II Klasse.

Dansk.

Af Molbechs danske Læsebog er til Øvelse i Foredrag, Gjennemgivelse og Forklaring gjennemgaaet Stykkerne: 90—92 incl., 96—105 incl., samt de enkelte Stykker 108, 109, 111, 113.

Af Holsts Smaadigte er gjennemgaaet følgende Stykker: 1) Fædrelandskjærlighed af Thaarup; 2) Tiggerpigens Sang af Barfods Læsebog; 3) Vennen i Nod af Blücher; 4) Loven og Pantheren af Schaldemose; 5) Podagra paa Vandring af Holst; 6) Djeldspringet af Narestrup; 7) Mørk Stigs Døtre af Ingemann; 8) Eleonore Ulfeldt af Wilster; 9) Frode paa Bisufs Ø — Hroar og Helge i Jordehuset — Sivar Jarl og Fru Signesil — Hroar og Helge ved Faarestien — Julerejzen — Jullegildet, af Dehlschlägers „Helge“.

Bojsens fortættede Sproglære er paany blevet gjennemgaaet forfra indtil Ordstillingen, dog med Forligaaelse af enkelte mindre vigtige og mindre let forstaelige Anmerkninger. Disciplene have haft en stadig Øvelse i at analysere Ord, Sætninger og Perioder.

Af Stile have Disciplene ugentlig leveret een eller to, for det
Meste Gjengivelser efter Fortælling, af og til Oversæt-
telser fra Tydsk eller Frank, en sjeldent Gang friere Udg-
arbejdelses, navnlig lette Beskrivelser og Udværdelser af et
opgivet Stof.

I Årets Læb har Læreren for Disciplene foredraget den største
Deel af Holscts Digt: „Den lille Hornblæser“.

Tydsf.

Af Mungs Læsebog for de lavere Klasser (4de Udgave) er læst:
S. 111—122 og 152—191. Af samme Bogs poetiske
Deel ere nogle Digte lært udenad.

Af Grammatiken er Formlæren læst og repeteret efter Mungs
Bejuningsformer, med Undtagelse af nogle enkelte Afsnit;
af Ordfojnigslæren ere Hovedreglerne gjennemgaaede
mundtlig og indebøde ved Analyse.

Af Jürs og Mungs Materialier er gjennemgaaet S. 1—24.
De skriftlige Øvelser (1 Gang om Ugen) have bestaaet i at afs-
krive efter Bog og i Dictat.

Fransk.

Af Borrings Manuel er læst fra Pag. 70 til 107.

Af Borrings Grammatik: Talordene, Hjælpeverbene, og de fire
regelmæssige Conjugationer.

Af Læsens Stiilbøger de 39 første Stykker.

Hver Uge er der skrevet en Stiil eller et Dictat.

Engelsk.

Af Mariboes Historie om den lille Hans er læst de 50 første
Sider.

Det er fornemmelig Udtalen af det Gjennemlæste der har været
gjort til Gjenstand for Undervisningen.

Gloser have været lært til hver Time og Stavelsen af Ordene
omhyggeligen indøbet.

Religion.

Lærebogens 3 første Kapitler.

Af Balslevs Bibelhistorie fra Pag. 57 indtil Enden.

Jesu Lidelseshistorie er læst efter Psalmebogen. Desuden følgende Afsnit af det nye Testamente: Matth. 13, 31—33; 44—50; 16, 13—27; 19, 16—30; 20, 1—16; 21, 28—43; 22, 1—14; 23, 29—39; 25, 1—13; 14—30; 31—46; Jøh. 9, 1—41

Psalmer (Ev. Chr. Wb.): Nr. 22, 572, 590, 594, 617 og 618 (190). Desuden af Hagens historiske Psalmer og Nüm: Nr. 1.

Historie.

Af Oldtidens Historie er læst efter Bohr: Grækenland og Rom indtil Augustus.

Geographie.

Efter Welshows Lærebog er læst Indledningen til Europa, Skandinavien, Rusland, Preussen, Danmark, Nederlandene og Belgien; desuden er der blevet givet en særligt almindelig Udsigt over Klima og Producter i Nordeuropa.

Geometrisk Tegning.

Efter Professorerne Hetsch & Ursins geometriske Tegnelære de 10 første Tabeller.

Regning.

De fire Regningsarter med Brøk efter Ursins Regnebog og skrevne Opgaver.

Fra Tabel 17 til Tabel 24 af Jacobis Hovedregningstabeller.

Naturhistorie.

Af Prosch's Dyrerigets Naturhistorie er læst Pattedyrene og enkelte Afsnit af den almindelige Indledning.

I Klasse.

Dansk.

Melches danske Lærebog er til Øvelse i Oplæsning, Gjenfortellen og Forklaring gjennemgaaet forfra til Enden.

Af Holsts Smaadigte til Udenadslæsning ere følgende Stykker

lørte: Nu sitte til hinanden; See! Matten er; Nu vaagne alle; I fjerne Kirketaerne hist; Guds Nærhed; Børne-psalme; Menneskets Engle; Ven for Kongen; Ven for Kongeparret; Dansk Nationalshang; Semanden; Jodedren-gen; Mederen med Barnet; Matrosen; Et Familiestykke; Den nye Sprosite; Den indespærrede Sisgen; Bennen i Nod; De to Abelatte og Nodden; Strudsen og Drome-daren; Draaben; Bjornen; Edderfuglen; De to Hunde; Storken og Næven; De to Haner; Loven og Panteren; Fjeldspringet; Hr. Zinklar; Cort Adeler; Groar og Helge; i Alt omrent 42 Sider.

Af Bojesens fortfattede danske Sprogglære er lært de storstillede Stykker indtil Ordstillingen, efterat Disciplene først ved mundtlig Anviiisning have lært at kjende Saetningen og dens Dele. Ved idelig Analyseren efter streng Methode er det Lærte daglig blyve indebet.

Six Gange om Ugen for Nytaar og siden fem Gange om Ugen have Disciplene haft skriftligt Arbejde hjemme, bestaaende i Oversættelse fra Tysk og Fransk, samt Gjengiven af en kort Fortælling; een Gang om Ugen have de skrevet efter Dictat paa Skolen.

Tysk.

Af Mungs Lærebog for Børn er gjennemgaaet fra Pag. 69 til Pag. 122. En stor Deel af de lettere Stykker have Disciplene lært udenad, og ere overhovedet joenlig blevne ovede i at gjengive deres Pensla fra Dansk til Tysk, og i at høje de deri indeholdte Talemaader.

Af Mungs og Türs's Materialier er gjennemgaaet fra Begyndelsen til Stykket 41, med Forbigaaelse af Stykkerne 35 og 36; endvidere Stykkerne 69 og 70.

Af Mungs Bejningsformer have Disciplene gjennemgaaet de vigtigste Partier, hvortil Læreren har knyttet joenlige Øvel-

ser i at analysere Taledelene og behandle den simple Sætning.

Franſk.

Af Borrings Manuel er læst forfra til Pag. 29 (Touche-å-tout).

Hjælpeverbene ere blevne indevede.

Religion.

Af Balslevs Bibelhistorie forfra til Pag. 83 (Jesu Lidelse og Død).

De 5 Hovedparter af Luthers lille Catechismus.

Af Hagens historiske Psalmer og Rum: Nr. 1, 2, 5, 8, 17 a, 21 b og 33.

Historie.

Af Oldtidens Historie er læst efter Bohr: Grækenland og Rom indtil Augustus, med Undtagelse af de fæste smaaſtide ſtykker.

Geographi.

Af Ingerstevs mindre Lærebog er læst: Afien, Afrika, Amerika og Australien, samt en almindelig Udsigt over disse Verdensdeles Klima og Producter.

Regning.

De fire Regningsarter i benævnte Fal, samt Addition og Subtraction af Breker, efter Rabens Regnebog for Begyndere og skrevne Opgaver.

Fra Tabel 9—12 incl. af Jacobis Hovedregningstabeller.

Naturhistorie.

Af Stroms naturhistoriske Lærebog for Menigmand er læst tredie og fjerde Hefte (Krybdyrrene og Fiskene).

B. Statistisk Oversigt.

a) Værerpersonalet.

Paa allerunderdanigst Forestilling af det Kongelige Ministerium for Kirke- og Skolevæsenet har det behaget H. Majestæt Kongen under 5te August s. A. allernaadigst at forflytte Adjunct ved Københavns Realskole, S. Holmstedt, i lige Egen-skab til Frederiksborg lærde Skole.

Det var et stort Held for Realskolen, at den strax ved sin Dyrkelse fik en saa fortrinslig Skolemand i sin Tjeneste, som det snart viste sig, den havde erhvervet sig ved Adjunct Holmstedts Inscottelse. I sit Foredrag lagde han ikke mindre Klarshed, Bestemthed, Fattelighed og Livfuldhed, end han ved Examinationen foerdrede Oversigt, Orden, Sikkerhed og Fermhed. Den Ordentlighed og Punktlighed, som man mener det mathematiske Studium fortrinsvis udbikler hos sine Dyrkere, fandtes hos ham i høj Grad forenet med Evne til at ordne og styre. Da nu tillige hele hans Maade at fremtræde paa ligeoverfor sine Disciple strax gav disse en umiddelbar Frelse af hans Overlegenhed og alverlige Villie: saa har hans Tver og Midkærhed været til desto større Belsignelse for Skolens dobbelte Virksomhed, den undervisende og den opdragende, eftersom han siden Begyndelsen af Året 1845 tillige har fungeret som Skolens Inspector og i enhver Henseende selv stod for Alle som et Monster paa streng og samvittighedsfuld Pligtopfyldelse.

Disciplene lønede hans store Metfindighed og uforandrede jevne Sindsstemning med fuld Tillid og Erhödighed; vi, hans Medlærere, sågne ligesaa ugjerne, som vi med Glæde erindre, det bestandig gode Lune, hvormed Inspector i Mellemtimerne modtog os paa Skolegangen, samt den uforstyrrede Munterhed,

hvormed han saa øste bidrog til at oplive os under Dagens Arbejde.

Da Adjunct Holmstedt, som polytechnisk Candidat, hav Nægang til at erhølde en Overlærerpost ved de umiddelbart under Eustusministeriet forterende Skoler, men ikke havde Udsigt til at opnaae en saadan ved den videnskabelige Realskole: saa var det et saare naturligt Ønske, der bevægede ham til i en anden Skoles Tjeneste at sege den bedre Livsstilling, hvortil han er ligesaa berettiget som højt fortjent.

Ihvor meget vi — og navnlig Medstifteren af disse Linier — visnok maa beklage, at have mistet denne usædvanlig dygtige Medarbejder, denne trofaste Collega, og ihvor meget end Skolen vil komme til at savne denne faste Støtte for god Orden og gavnlig Disciplin: saa var det dog med deeltagende Glede, vi modtog Efterretningen om, at hans Ønske om Forslyttelse var blevet opfyldt. Og ligesom vi her ville bevare hans Minde med fuldeste Højagtelse og usvekket Kjærlighed: saaledes haabe vi ogsaa, at han med Velbillie vil lade sine Tanker dyale ved det Sted i Marhuns, hvor han har virket saa meget og saa godt, — lade Grindringen venslig omslutte de Medarbeidere, for hvem hon stedje var en aldrig svigtende Hjælper. Held og Lykke folge ham fremdeles!

Den ved Hr. Adjunct Holmstedts Forslyttelse vacante Post blev først besat den 7de October f. A., under hvilken Dato Ministeriet constituerede Hr. Cand. polyt. Peder Høegh Warming til Lærer ved Skolen. Da Hr. Warming ikke funde overtage sine Partes forend den 3de November, maatte Disciplene i denne temmelig lange Tid undvære Undervisning i Mathematik.

F a g e n e

have, fra Skoleaarets Begyndelse af, været fordelede mellem Lærerne paa følgende Maade:

Rector har haft Physik med IV, V og VI Klaſſe og Dansk med I Klaſſe	16 Tim. ^{*)}
Overlærer Funch: Tydſk med II—VI Klaſſe . .	19½ —
Adjunct Carøe: Fransk med III—VI Klaſſe og Engelsk med III—VI Klaſſe	23 ^{*)} —
Adjunct Lassen: Naturhistorie med hele Skolen og Regning med II, III og IV Klaſſe	20 ^{*)} —
Adjunct Thisted: Dansk med II—VI Klaſſe og Tydſk med I Klaſſe	26½ ^{*)} —
Adjunct Elmquist: Religion med alle Klaſſer, Fransk med II Klaſſe og Regning med I Kl.	22 ^{*)} —
Adjunct Hovgaard: Historie og Geographi med alle Klaſſer.	24 —
Conſtitueret Lærer Warming: Mathematik med III, IV, V og VI Klaſſe, samt Chemi med VI Klaſſe og Regning med V og VI Klaſſe	25 —
Dyrmaler Høegh-Guldberg: Tegning, Skrivning og geometrisk Tegning	15 —
Capitain v. Robertson: Gymnastik og Svømming	4 —
Cantor Jung: Sang	4 —
Paa Ministeriets allerunderdanigste Foreſtilling behagede det H. Majestæt Kongen, under 20de Juli f. M., allernaadigſt at frølge Adjunct Carøe fra sine Embedsforretninger i en Tid af 5 à 6 Maaneder fra Slutningen af Juli Maaned	

^{*)} Efter Nytaar indtraadte følgende Forandringer:

Rector mistede 3 Timer i Dansk med I Klaſſe;

Adjunct Carøe fik 2 Timer i Engelsk med II Klaſſe;

Adjunct Lassen fik de 3 Regnetimer, som I Klaſſe indskænkedes til;

Adjunct Thisted mistede 2 Timer Tydſk med I Klaſſe;

Adjunct Elmquist 5 Timers Regning med I Klaſſe, samt 1 Time Fransk med II Klaſſe, hvorimod han fik 7 Timer Fransk med I Klaſſe.

at regne, for at foretage en Rejse til Udlændei, samt derhos tillade ham i den Tid at bibeholde sin Gage, mod at han selv afholdt de Udgifter, som vilde medgaae til at faae Forretningerne behørig besorgede under hans Fraværelse. I denne Anledning foresloges et Arrangement, der ogsaa vandt Ministeriets Bisald og gik ud paa, at Adjunct Thisted overtog Franse i øverste Klasse, Adjunct Elmquist i IV og V Klasse, Adjunct Hovgaard i III Klasse, samt at de engelske Timer i V og VI Klasse overtages af Adjunct Holm, og i III og IV Klasse af Lærer Kraiberg.

---

b) Disciplenes Antal og Fordeling i Klasserne.

Af de 35 Disciple, som ere opførte i forrige Mars Program, have følgende 9 forladt Skolen: L. J. Grarup, K. J. F. Kall, J. A. S. Jensen, Elias Møller, L. F. W. P. Smith, P. L. Mohl, J. H. T. Niessen, C. C. Larsen, A. B. Johnsen. De efter Examen Optagnes Antal blevet sig kun til 6, saa at Skolen nu tæller 32 Disciple, af hvilke 21 ere indenbyres og 11 udenbyres.

Nedenstaende Liste indeholder Disciplenes Navne i den Orden, de nu (Junii) indtage i Skolen. En tilføjet Stjerne udmærker de sidst Optagnes Navne.

VI Klasse.

1. J. W. S. Müller, Son af Justitsraad og Toldinspekteur Müller her i Byen.
2. L. T. A. Müller, Broder til Forstnævnte.

V Klasse.

1. Janus A. B. la Cour, Son af Proprietair la Cour paa Saralyst.

2. C. M. Jensen, Son af Amtstuefuldmægtig Jensen i Skanderborg.

IV Klassé.

1. *Julianus Bølck, Son af Bünhandler Bølck her i Byen.
2. P. J. Glud, Son af Kbnd. Glud i Vejle.
3. *Fr. Kabell, Son af Boghandler Kabell i Viborg.
4. P. Agerup, Son af Kbnd. Agerup her i Byen.
5. J. la Cour, Son af Proprietair la Cour, Ejer af Ejærsgård.
6. *J. Jhn. Laur. Waarsøe, Son af Farver Waarsøe her i Byen.

III Klassé.

1. N. Watt, Son af afdøde Proprietair Watt til Holmstrupgaard.
2. S. M. Sørensen, Son af afdøde Møller Sørensen i Nybølle.
3. W. F. G. Düring-Rosenkrantz, Son af Baron Düring-Rosenkrantz, Postmester her i Byen.

II Klassé.

1. E. Hansen, Son af Proprietair Hansen til Kjærbygaard.
2. *Fr. Carl Stannis, Son af Overconductor Stannis ved Jernbanen mellem Kjøbenhavn og Moeskilde.
3. Fr. Chr. C. la Cour, Broder til Mr. I i I Klassé.
4. S. C. B. Smith, Son af Strandingscommissair Smith paa Læsø.
5. B. C. C. Schouby, Son af Kbnd. Schouby her i Byen.
6. Herm. Fr. Tøtens, Son af Statsraad, Overcontroller Tøtens her i Byen.

7. L. C. Meulengraadt, Son af afdøde Kbmd. Meulengraadt her i Byen.
8. L. M. Lazarus, Son af Kbmd. Lazarus her i Byen.
9. M. G. Bech, Son af Capitain og Kjøbmand Bech her i Byen.
10. H. Schouby, Broder til Nr. 5.
11. J. Corzen, Stedson af Kbmd. Broch her i Byen.
12. H. B. Grarup, Son af Tobaksfabrikør Grarup her i Byen.
13. H. Theilgaard, Son af Snedkermester Theilgaard her i Byen.
14. C. C. Kirketerp, Son af Kammeraad Kirketerp til Hoegholm.

I Klasse.

1. *A. G. Lindstrøm, Son af Maler og Tegnemester Lindstrom i Manders.
2. A. L. H. Müller, Broder til Nr. 1 i VI Klasse.
3. *J. Chr. Holg. Ager, Son af afdøde Colonibestyrer Ager ved Colonien Frederikshaab i Sydgrenland.
4. Otto G. A. Fr. Düring-Rosenkrantz, Broder til Nr. 3 i III Klasse.

---

c) Undervisningsapparatet.

Bibliotheket

har erholdt følgende Tilvært:

- *Altstykker til Nordens Historie i Grevefeidens Tid. Samlede og udgivne af Fyens Stifts literaire Selskab. 1—2. Odense 1850.
- Antiflesvigholsteenske Fragmenter. 9de og 14de Hefte. Kjøbenhavn 1848—51.

- *Becker, T. N., Orion. Historisk Quartalskrist. 2det Bindes 2det H. Kbhv. 1851.
- *Bjerregaard, J., Mag., om Digtearterne. Efter Dieckhoffs Poetik. Fredericia 1851.
- Dantes Hælvede, oversat af Chr. K. F. Molbech. Kbhv. 1851.
- *Erslev, Th. H., almindeligt Forfatter-Lexicon. 13de Heste. Kbhv. 1851.
- *Trempe'samling til Indbørelse af dansk Verslæres Elementer. Fredericia 1851.
- *Førchhammer, G., Oversigt over Vidensk. Selsk. Forhandlinger. 1851. 4—6.
- **Funch, G., den videnskabelige Realskole i Marhuis. Kbhv. 1852. 2 Expl.
- Garde, H. G., den danske-norske Somagts Historie 1700—1814. 1ste og 2det H. Kbhv. 1852.
- Giessing, H. W., Kong Christian den Ottendes Regjeringshistorie. 1ste til 5te H. Kbhv. 1851.
- Grunert, J. A., Archiv der Mathematik und Physik. 16ter B. 2—4; 17ter B.; 18ter B. 1—2. Greifsw. 1851—52.
- ***Hammerich, Fr., troisième Campagne de Slesvig. Traduite par A. Caroe. Paris 1852.
- Hetsch, Weledning til Perspectivens Studium og Anvendelse. Anden Udgave. Kbhv. 1851.
- Knapp, F. Dr., Lehrbuch der chemischen Technologie. 2ter Bd's 3—8 Lieferung. Braunschweig 1849—51.
- Klee, Fr., om Nordens ældste Beboere og deres efterladte Minder. Kbhv. 1852.
- Liebig und Poggendorff, Handwörterbuch der Chemie. V. 1—2; Suppl. 4. Braunschweig 1851—52.
- Mager, pädagogische Revue. 1851. 4—12; 1852. 1—3. Zürich.
- *Martensen, H., den danske Folkekirkles Forfatningsprægemaal. Kbhv. 1851.

Münster, J. P. Dr., Bemerkninger ved Skriften „Aanden i Naturen.“ Kbhvn. 1851.

— — — blandede Smaastrifter. 1ste Hefte. Kbhvn. 1852.

Poggendorff, J. C., Annalen der Physik und Chemie. 1851. 4—12; & Ergänzung Band 3. 1—2. Leipzig.

Prosch, W., om Parthenogenes og Generationsverel. Kbhvn. 1851.

Schouw, J. Fr., Prover paa en Jordbeskrivelse. Kbhvn. 1851.

*Statistisk Tabelværk. Ny Nætte. 2det og 3die Bind. Kbhvn. 1851. 4.

Steen Friis, Moeskiude Domkirke. 1ste Hefte. Kbhvn. 1851.

Svanberg, L., Jahresbericht über die Fortschritte der Chemie. 30ter Jahrg. Tübingen 1851.

Thiele, J. M., Thorvaldsen i Tiden 1805—1810. 1ste Bind. Kbhvn. 1852.

Thorson, A. B., om Begrebet „Nordisk Kunst“. Kbhvn. 1851.

Thorvaldsens Arbeider og Livsforhold i Tidsrummet 1828—44. Tome 1. Hefte 1—4. Kbhvn. 1851. fol.

Waarsaae, Minder om de Danske og Nordmændene i England, Skotland og Irland. Kbhvn. 1851.

Boupell, Chr., de nordjællandske Torvemoser. Kbhvn. 1851. 4. (Wiegmann) Archiv für Naturgeschichte. 1848. 6; 1849. 6; 1850. 1—5; 1851. 1—4. Berlin.

*Orsted, H. C., Oversigt over Vidensk. Selsk. Forhandlinger. 1851. 1—3.

— — — samlede og efterladte Skrifter. 3die til 9de Bind. Kbhvn. 1851—52.

Desuden:

*3 Programmer fra Universitetet i Kjøbenhavn for 1851—52.

Lectionscataloger, Gramenslister og Forordninger;

*19 Programmer fra Skoler i Danmark for 1851;

- *Program fra Christiania Kathedralskole for 1850 (1) og for 1851 (1);
- *Program fra Skiens lærde Skole for 1850 (1) og for 1851 (1);
- *Program fra Bergens lærde Skole for 1850 (1);
- *Programmer fra Mælzborg Skole for 1848 (1), for 1849 (2), for 1850 (1) og 1851 (1); endelig
- *117 Programmer fra Preussen, nemlig: 17 fra Provinsen Preussen; 7 f. Pr. Posen; 21 f. Pr. Schlesien; 8 f. Pr. Pommern; 22 f. Pr. Sachsen; 12 f. Pr. Westphalen; 20 f. Pr. Rhinland; 20 f. Pr. Brandenburg.

Ann. De med * betegnede Værker ere Skolen tilsendte fra Ministeriet. De med ** og *** mærkede af Forfatteren og Oversætteren.

Discipelbibliotheket
er føroget med:

- Joh. Ewalds samtlige Skrifter. 3die og 4de Bind. Kbhvn. 1851—52.
- Folkekalender for Danmark. 1852. Kbhvn.
- Gerson, Skolen og Hjemmet. Et Tidsskrift for Ungdommen. 1ste Bind. Nr. 1—19. Kbhvn. 1852.
- Hansen, Nis, Bien, et Ugeblad. Første Aarg. Odense 1851.
- Harnisch, die Weltkunde. 8ter Band. Leipzig 1851.
- Hofstrup, Tordenveir, et Skuespil. Kbhvn. 1851.
- Juletræet for 1851. Norske Eventyr og Folke-Sagn, fortalte af Asbjørnsen. Christiania.
- Marryat, Barnene i Myskoven. Kbhvn. 1851.
- Monrath, G. Chr., Skandinavisk Folkemagazin. Første Aarg. Kbhvn. 1851.
- Nohmann, Episoder af det danske Folkeliv. Kbhvn. 1851.
- Skrifter af Forf. til en Hverdagshjælp. 10—12 B. Kbhvn. 1851.
- Winther, Chr., tre Fortællinger. Kbhvn. 1851.

Discipelbibliotekets Status.

Indtægt.

Bidrag for April Quartal 1851	5 Mbd. 48 ſ.
— = Juli — —	4 — 24 -
— = October — —	2 — 72 -
— = Januar — —	2 — 72 -
	<hr/>
	15 Mbd. 24 ſ.

Udgift.

Deficit efter forrige Opgjørelse	3 Mbd. = ſ.
Udbetalt en Regning til Bog-	
binder Boegh	2 — 84 -
	<hr/>
	5 — 84 -
Beholdning	9 Mbd. 36 ſ.

a) Skolens øconomiske Status.

Realskolens Udgifter i Regnskabsåret fra 1ste April 1851 til 31te Marts 1852:

Gager til Rektor, Overlærer og Adjunkter	6,392 Mbd. 80 ſ.
Til Timelærere	475 — = -
Regnskabsførerens Honorar	100 — = -
Andre Udgifter i Anledning af Regnskabs-	
føringen	= — 64 -
Skatter og Afgifter	98 — 38 -
Til Bibliotekets Forsyning, derunder ind-	
befattet de videnskabelige Apparater	179 — 8 -
Bygningernes Vedligeholdelse	210 — 90 -
Inventariets Vedligeholdelse	67 — 56 -
Bændelsesfornodenheder	280 — = -
	<hr/>
Lateris	7,804 Mbd. 48 ſ.

Transport	7,804	Mbd.	48	ß.
Belysningsfornødenheder	13	—	20	-
Forskjellige løbende og tilfældige Udgifter:				
a) Skoleopvarming	121	—	=	-
b) Reengjørelse	64	—	40	-
c) Porto, Protocoller og Skribemateriale.	19	—	81	-
d) Programmer og Udgifter ved Skolehøitideligheder	117	—	=	-
e) Andre Udgifter, som ikke kunne henføres under nogen anden Conto eller Afdeling	3	—	36	-
Extraordinaire Udgifter	30	—	=	-
<hr/>				
Tilsammen	8,173	Mbd.	33	ß.

Af foranførte Sum er dækket ved Skolens egne Indtægter, nemlig:

Indskrivningspenge af Disciple	30	Mbd.	=	ß.
Skolecontingent	810	—	=	-
Lyse- og Brændepenge.	175	—	=	-
og den øvrige Deel	7,158	—	33	-

deels ved Tilskud fra Sorø Academies Hovedkasse og deels ved indbetalte Afdrag paa et ældre, en af Skolens Lærere bevilget Gageforslud.

C. Legaterne.

Fripladser (oprettede ved allerhøieste Resolution af 18de October 1848) have af Ministeriet været tilstaaede Disciplene:

J. A. S. Jensen*), C. M. Jensen, N. Watt, H. W. Grarup, J. Corhøn og J. Ager.

Om det Puggaardske Legat er ingen Begjæring indkommen.

D. Den offentlige Examen

i Århus videnskabelige Realskole
afholdes fra den 15de til den 19de Juli i følgende Orden:

J. Værelset Nr. 1.

J. Værelset Nr. 2.

Torsdagen den 15de Juli.

Formiddag.

8—9. VI Kl.	Physik.	8—10. II Kl.	Naturhistorie.
9—10. V Kl.		10—10½. I Kl.	
10—11. IV Kl.	Engelsk.	10½—12. III Kl.	Dansk.
11—1. II Kl.		12—1½. I Kl.	

Eftermiddag.

4—5. III Kl.	Mathematik.	4—7. II Kl.	Franſk.
5—6. VI Kl.			
6—7. V Kl.			

Fredagen den 16de Juli.

Formiddag.

8—10. IV Kl.	Dansk.	8—9. VI & V Kl.	Naturhist.
10—11. V Kl.		9—9½. III Kl.	
11—12. VI Kl.	Historie og Geographi.	10—10½. IV Kl.	Franſk.
12—1. I Kl.		10½—11½. IV Kl.	
		11½—12½. V Kl.	
		12—1. VI Kl.	

Eftermiddag.

4—7. II Kl.	Dansk.	4—5½. IV Kl.	Engelsk.
		5½—6. VI Kl.	
6—7. III Kl.		6—7. III Kl.	

---

*.) Forledt Skolen i Året's Løb.

Løverdagen den 17de Juli.

Formiddag.

8—9. IV Kl.	Engelsk.	8—11. II Kl.	Øydsl.
9½—10. VI Kl.		11—12. III Kl.	
10—11. IV Kl.	Historie og Geographi.	12—12½. VI Kl.	Religion.
11—12. I Kl.		12½—1. V Kl.	
12—1. III Kl.	Historie og Geographi.		

Eftermiddag.

4—7. II Kl.	Religion.	4—4½. VI Kl.	Historie og
		4½—5. V Kl.	Geographi.

Mandagen den 19de Juli.

Formiddag.

8—9½. I Kl.	Dansl.	8—11. II Kl.	Historie og Geo-
9½—10. I Kl.	Religion.	graphi.	Øydsl.
10—11. III Kl.			
11—12. IV Kl.	Øydsl.	11—12. VI Kl.	Franſl.
12—1. V Kl.		12—1. III Kl.	

Eftermiddag.

4—5.	Sang
5—7.	Gymnastik.

De skriftlige Prøver ville blive udarbejdede før den mundtlige Examens i følgende Orden:

Fredagen den 9de Juli.

Formiddag.

8—12.	VI—II Kl.	Øydsl Stil.
		Eftermiddag.

4—7.	VI—III Kl.	Engelsk Stil.
------	------------	---------------

Løverdagen den 10de Juli.

Formiddag.

8—12.	VI—II Kl.	Mathematisk Udarbejdelse og geometrisk Tegning.
		Eftermiddag.

4—7.	VI—II Kl.	Franſl Stil.
------	-----------	--------------

Mandagen den 12te Juli.

Formiddag.

8—1. VI—I Kl. Dansk Stil; samt I Kl. Ægypt Dictat.

Eftermiddag.

4—7. VI—I Kl. Regning.

*

*

*

Proven i Svømming foretages en Dag førend den mundtlige Examens, naar Bejliget tillader det.

Torsdagen den 22de Juli finder Omflyningen Sted.

Fredagen den 23de Juli begynder Sommerferien.

Mandagen den 23de August indfinde Disciplene sig igjen paa Skolen til sædvanlig Tid.

De til Optagelse Anmeldte probes Mandagen den 23de August om Formiddagen Kl. 10.

Disciplenes Forældre og Børger, saavel som Enhver, der ellers maatte interessere sig for Skolen, indbydes til at becere den offentlige Examens med deres Mærverrelse.

Aarhuus, den 30te Juni 1852.

R. C. Nielsen.

